БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 140 (9894) | 1962 оной июниин 15, пятница | Сэн 2 мүнгэн

...ҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ТҮГЭС ЗЭБСЭГ

...шадые коммунис үзэл сур... хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ лек... пропаганда шухала һуури байна. Лекторэй удха түгэл... лэтэ үгэ хүнүүдтэ ехэ нү... ...үлдэгынь мэдээжэ ха юм.

...эһээ партиин Центральна ... энэ хүдэлмэриие залан уда... нютагуудтахи партийна ...дһаа, эхин организацинууд... ...кцинүүдые ходо уншуулха ... табидаг байна. Илангаяа ..., түүхын, партиин полити... ...уудалнуудаар гүн гүнзэгы ..., олониитэдэ ойлгосотой лек... ...ые уншуулха шухала.

...й республикын партийна ор... ...инууд һүүлэй үедэ лекцион... ...пагандада ехэ һаналаа таби... ...лоһониинь ойлгосотой. Лек... ...ор уншагдадаг болонхой. Энэ ...эри ябуулдаг онол арга улам ...аа. Байд гээд лэ аймагуудта ...андистнууд эльгээгдэдэг бо... ...үнөө манай республика до... ...дэн зуун лекторнүүд пар... ...XII съездын, КПСС-эй ЦК-гай ... Пленумэй шиидхэбэринүү... ...юниитэдэ ойлгуулха хүдэлмэ... ...улжа байнхай. Гадна соёлой ...ье хүдэлмэри ябуулагдана.

...жэлдэ Хориин аймагта мян... ...ан лекци уншагдаа. Тэрэнэй ...инь партиин XXII съездын, ...й ЦК-гай мартын Пленумэй ...алаар уншагдаһан байна. ...ын совхозой хоёрдохи отделе... Анаагай совхозой хоёрдо... ...елениндэ лекторнүүд һайнаар ...э байдаг. Нүхэр А. Х. Хахи... хүтэлбэрилдэг Сулхарын, Эрдынеевэй хүтэлбэрилдэг ... лекторнүүдэй бүлэгүүд ню... ...ехэ хүдэлмэри ябуулжа байн...

...омикын асуудалаар, ажахын ...оор, түрүү дүй дүршэл дэл... ...дэ асуудалаар энэ аймагта бү... ...торнүүд лекци уншадаг гү... ... Мэргэжэлтэдһээ гадна, хү... ...алхы хүдэлмэрилэгшэд — совхозой директор Ц. Д. Ба... аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй ...эгшэ Б. С. Бальжинимаев, ... больницын главна врач Мезенцев, парткомой секре... ... Н. Бодонов, леспромхозой ... В. Д. Якищенок болон бу... ...ци ходо уншадаг юм. Энэ ... лекционно пропаганда кол... ...үүдэй бодото зорилгонуудтай холбоотойгоор ябуулагдадаг, уялгаяа амжалтатайгаар ...ын тула хүдөөгэй ажалша... ...үүлэн хабаадуулха хэрэг... аймагай партийна организаци... ...дағ байна.

Бэшүүрэй аймагай Бага... ...ин лекторнүүдэй ябуулжа хүдэлмэри һайшаалтай бай... ...дэхи лекторнүүд колхозой полевой стануудта, малай ...үүдтэ үдэр бүри ямар нэгэн ябуулга үнгэргэдэг гурим... ...барай тарилгын үедэ багша Смирнов полевой стануудай ...тда гү, али механизатор... эдеэлдэг газарта—сэхэ поли... ...е хүнүүдтэй хөөрэлдөө хэ... ...аа.

...озо-вагонно заводой, модо... ...одой, Охин-Булагай, Сэлэн... ...хозуудай партийна комите... болон партийна организаци... үнгэргэдэг «Лекторэй үдэр» ...абамаар, дэмжэн дэлгэрүүл... ...йна. Һарадаа хоёр удаа, тогтоогдоһон үдэртэ һуурин ...дта, үйлэдбэриин коллек... эдэбхитэд ошожо, лекци ...гуримтай. Иигэжэ лекто... ... үнгэргэгдэдэг байна. Лек... ...һураһан асуудалнууд шэн... ...д, зохихо хэмжээнүүд аб... ...

...гуримаар лекци уншахада ...шэд, колхознигууд һонир... ...уудалаараа тодорхой харюу ...ихэдэ эдэбхитэд-лектор... ...лективүүдэй эрилтэ хэрэг... ...дэжэ байдаг юм.

...й хамта лекционно пропагандада ехэ дутагдалнууд бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. КПСС-эй Программа, съездын шиидхэбэринүүдые олониитэдэ ойлгуулха хүдэлмэри ябуулхадаа ехэнхидээ юрэнхы асуудалнуудые харуулһан лекцинүүдые уншаад лэ дүүрэнэ. Хэжэнгын, Кабанскын аймагуудай олон колхоз, совхозуудта, Ивалгын совхоздо энэ хүдэлмэри илангаяа хангалтагүй байна. Мухар-Шэбэрэй, Яруунын, Зэдын аймагуудта коммунизм байгуулгын гол шухала асуудалнуудаар, мүн коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, ниитын коммунис харилсаа бии болгохо, шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ тухай лекцинүүд үсөөнөөр уншагдана.

Лекционно пропагандые һайжаруулха, ажабайдалтай нягта холбоотой болгохо хэрэгтэ эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Гэтэр, олон аймагуудта энэ асуудалаар лекци үсөөнөөр уншагдана. Пропашной ургамалнуудые тариха ёһо гурим, үнеэдээ үбэл зунгүй силосээр эдеэлүүлхэ, уянгүй харууһалха, гахай, шубуудые олоор байлгажа, шахан таргалуулха арга мууса дэлгэрүүлэгдэнэ. Жэшээнь, Тарбагатайн аймагта лектор А. Е. Кузьмин үнеэдые уянгүйгөөр харууһалха арга тухай колхозниггуудта хөөрэхэ зуураа, аяар Украина, Белоруссиин жэшээ харуулалсаба. Тиигэн гэһээнь манай республикада энэ арга нэбтэрүүлһэн жэшээ яһала бии байгаа ха юм. Теэд тэрээниие харуулангүй лекци уншахадань, ямар туһатай байхаб даа.

Зарим лекторнүүд хүнүүдэй табиһан хурса асуудалһаа бэеэ абадаг зантай. Жэшээнь, ажалшадые эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха асуудалай гарахада, тодорхой һайн харюу үгэдэггүй, заримдаа буруугааршье тайлбарилдаг байна. Лектор нүхэр Гатановай лекци иимэ байгаа.

Мүнөө үеын гол шухала асуудалнууд тухай, Советскэ Союзай гадаадын политика, уласхоорондын харилсаанууд тушаа ажалшад ехээр һонирходог байна. Тиин гэһээ лекционно пропаганда энэ асуудалаар хүсэд харюу үгэдэггүй, ехэнхидээ улас түрын байдалые харуулаад лэ хизаарладаг байна. КПСС-эй Программа дотор, мүн уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй документнүүдтэ тодорхойлогдоһон гол шухала асуудалнууд эдэ лекцинүүд соо харуулагданагүй. Уласхоорондын асуудалаар Советскэ районда нүхэр Дагбаевай һаяхан уншаһан лекци энээндэ жэшээ боложо үгэнэ. Энээн соогоо улас түрын байдал харуулхадаа, мүнөө үеын хүгжэлтөөр тобшолол хээгүй, совет гүрэнэй гадаадын политикын удха, гол ёһо гуримууд хүсэдөөр харуулаагүй.

Лекторнүүд ба пропагандистнуудай шадабари мэргэжэлые улам дээшэлүүлхэ, ойлгууламжын хүдэлмэри гүн гүнзэгыгөөр, ойлгосотойгоор ябуулха эрилтэ КПСС-эй ЦК хэдэг байна. Гэбэшье зарим лекторнүүдэй лекци уран хурса, гүн гүнзэгы удхатай боложо шаданагүй, тиимэһээ хүнүүдэй анхарал татанагүй.

Партиин райкомууд, партийна организацинууд, политическэ ба шэнжэлхы эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэм лекционно пропаганда һайжаруулха хэрэгтэ ехэ һаналаа табиха, энэ хүдэлмэридөө партийна, советскэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэдые, мүн элдэб һалбариин мэргэжэлтэдые соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдые олоор хабаадуулха уялгатай. Лекцинүүдэй удха һайжаруулха, лекторнүүдэй шадабари мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ һаналаа табиха шухала. Лекционно пропаганда болобол ажалшадые коммунис үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ, долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлэн зоригжуулха түгэс зэбсэг болохо ёһотой.

...публикын колхоз, совхозуудта мяха, һү, ...ндэгэ гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай

1962 оной июнийн 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

...	мяха	һү	ундэгэ
...	66	55	75
...бэрэй	57	61	86
...	65	67	79
...	64	69	100,4
...	63	75	61
...н үйлэдбэриин ...вленидэ (бүхыдөө)	62	65	80
...	32	49	68
...	78	62	77
...	—	50	—
...шин	69	56	60
...алай	—	95	—
...	60	81	68

Аймаг, управлени	мяха	һү	ундэгэ
Кабанскын үйлэдбэриин управленидэ (бүхыдөө)	**55**	**62**	**70**
Бэшүүрэй	64	64	68
Зэдын	54	66	76
Захааминай	86	56	100
Хяагтын	60	52	68
Хяагтын үйлэдбэриин управленидэ (бүхыдөө)	**63**	**60**	**69**
Баунтын	110	76	—
Яруунын	75	57	58
Хориин	58	64	83
Хориин үйлэдбэриин управленидэ (бүхыдөө)	**67**	**61**	**73**

Һаалишан—ниитын инспектор З. Г. Максимовада үгэ үгтэнэ

БАРГАЖАНДА ҺҮ ЮУНДЭ БАГААР ҺААНАБ?

Баргажан гээшэ үзэсхэлэн гоё, баян нютаг юм гэжэ нэгэнтэ бэшэ дууладаг байгааб. Һая тэрэ нютагаар хэдэн хоногто ябажа, энэ дайдын шэмэг баялигта, зонойнь хүндэшэ сэхэрмэгтэ бахархан баясааб.

Теэд, тиишэ миин аяншалгаар ошоһон бэшэ, харин нам шэнги һаалишан, ажалайнгаа хани нүхэдтэй уулзаха, тэдэнэртэ өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл харуулха, заабари дурадхал хэхэ гэһэн хадаа тэрээн тухайгаа тогтожо хөөрэхэмни.

АРГА БОЛОМЖОНЬ ЕХЭ

Баргажанай совхозой Үүрэг, Телятниково, Һүбэ гү, али Хурамхаанай совхозой Һахали, Шамаанха гэдэг һаалиин фермэнүүдтэ оршон тойрон—ябаһан лэ нютагта—бэлшээринь уужам, ногоо һайтай, миниихүдэлдэг газарайхитай жэшэбэл, эрхим гэхээр. Жэшээнь, Һахалиин гүүртын 170 үнеэд Баргажан голой нэгэ тохойдо июнь, июль һарануудта байралхаар түбхинэнхэй. Тэндэ бүшмэг үндэр ногоон, тойроод һөөг бургааһан, хуһа уляаһад, дүрбэн зүгтэнь уһан. Һаалиин гүүртэдэ тон таарамжатай бэлшээри. Доогуур абажа тоолоходо, тэндэ бэлшэһэн үнеэн бүхэн үдэртэ 6-һаа доошо бэшэ тэжээлэй единицын хэмжээнэй ногоо эдихэ болоно. Үнеэдэйнь шадал тэнхээ, үүлтэр шанарынь дурдабал, яһала һайн.

— Эдээхэн үнеэдһээтнай, шадажа һаабал, толгой бүхэнһөөнь доодо захынь **2000** литр һү абахаар лэ даа,— гэхэдэм:

— Үгы, юу хэлээ гээшэбтэ? Өөрынхеэрээ бодонолта. Үүлтэртэ томо үнеэдэйнгээ амааран гаратар эдюулхэдэтнай, һүн һаагдаа юм бэзэ. Бидэл юрэдөө шадалаараа хүдэлэгшэбди даа,—гэлдэн, танилсаһан минии шэнэ нүхэд түрүүшээр енгүүрхэлдээдшье абадаг байгаа.

— Энэ хүхэ ногооной үедэ үнеэдээ хоёр дахин һаагаа болоод, ёһотоор оролдолго гаргангүй хүдэлхэдэ ямар аша үрэ байхаб даа,—гэхэ мэтээр үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхэдэ, һаалишад иигэжэ мэдүүлбэ:

— Тэрэ тон зүб байна. Бидэ һү ехээр һааха аргатай аад, тэрэнээ хэрэглэжэ шаданагүйбди. Һү һаалии дээшэлүүлхэ талаар маанадта заажа, харуулжа үгэхэеэ ерэһэнтнай ехэл һайн даа,—гэбэд.

Минии зааһан, дурадхаһан юумые һаалишадай дүүргэхэ хүсэлэнтэй үлэһэндэнь урматай ябагдаа.

ГУНЖАД МУУСА ҺААГДАНА

Хүрэһэн, ябаһан гүүртэ бүхэндэ шэнэ түрэһэн гунжадые, нарэй үнеэдые һү оруулхын, дэлэншүүлхын тула оролдодоггүй байба.

—Үнеэдэй түрэмсөөрнь гурба дахин һаажа, һү оруулдаг һэмди, теэд зуһаландаа зөөһөөр үнеэдэй бэлшээридэ бүхэли үдэрөөрөө ябашадаг болоходонь, мүнөө тиихын аргагүй,—гэһэн шалтаг һаалишад баримталба.

Энээнииень зүбшөөхын аргагүй. Үнеэдые хээрэ, бэлшээридэнь ошоод һаажа болохо бшуу.

Теэд тэдэнэй үнеэдые һаагаад үзэхэдэ, үбэлдөөшье һаалишад үнеэдэй дэлэнгые нидхэрхэ, оло дахин һаажа зээлэрүүлхэ хэмжээ абадаггүй байһаниинь мэдэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, түрэһөөр 3—4 һара болоһон үнеэдэй дэлэн бэтигэрэнги, хүхэнүүдынь хатуу байна бшуу. Эдэ үнеэдһээ сүүдхэдэ арай шамай 5—6 литр һүн һаагдана.

Хурамхаанай совхозой һахалиин фермэдэ мэнэ һая түрэһэн үнеэ һаагаад үзеөб. Тиихэдэ үдэшын һаам байгаа. Нилээд шобторжо, 3 литр тухай уураг һаагаад, энэ үнеэе дэлэншүүлхэ, һү оруулхын хойноһоо тон һайнаар оролдыт гэжэ дурадхахадамни, тэрэ иигэжэ харюусаа:

— Мүнөө байгаа ажалай үдэрэй гуримаар үнеэдээ үглөөгүүр, үдэшэ һаадагбди. Манда зарим үнеэдые тиимэ оло дахин һаахын аргагүй. Гансахан нарай үнеэдые бэшэ, харин бүхы үнеэдээ үдэртэ гурба дахин һаахаар болоһон аад, дээрэһээ захиралта үшөө байхагүй,—гэжэ һаалишан Зубковагай иигэжэ бэеэ сагааруулхын тэдысэ харюусахадань, намда тон аягүй байгаа.

Үнеэн бүхэнһөө 4—5 мянга литр һү һаадаг болотороо, би хэды шэнээн хүсэ, саг хаяа һэнбиб. Шэнэ түрэһэн гунжадые оло дахин һаахаяа хашарангүй, һүнэйл нэмэжэ байгаа сагта хэдыш хүрэтэр һаадаг, дэлэнгынь халуун уһаар угаадаг, нидхэрдэг, эльбэдэг гээшэбиб. 22

үнеэдэйнгээ туд тудайнь һайн мууе мэдэдэг һэн тула, шэлэмэл һайн үнеэдэйнгээ эмэ тугал түрэхэдэнь, тэрэнииень заатагүй үнеэн болгожо, өөртөө абахын тула, тэрэ доронь номерложо тамгалаад, ехэ болохынь хүлеэн ядажа байхалши. Тиигэжэ 20 гаран жэлдэ таһалгаряагүйгөөр үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа, мүнөөнэй амжалтанууд туйлагдаа юмэл. Һайн амжалта туйлахын тула нэгэ, хоёр жэлэй туршада бэшэ, харин олон жэлдэ оролдохо хэрэгтэй.

Иимэрхүү асуудалнуудаар сэхэ руунь хөөрэлдөөд байхада, Баргажанай һаалишад гол шухала асуудалда—һүтэй үнеэдтэй болохо хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаггүйнь эли болобо. Ямар мал тушаалданаб, тэрээнээл үдэртэ хоёр һаагаад, дэлэн дэбынь һайжаруулхын тула юушье хэдэггүй урданайнгаа заншал тэдэнэр үшөө орхёогүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Энэ ушар лэ Баргажанай аймагта һү һаалгын ехээр дээшэлсэгүй байдагай гол шалтагаануудайнь нэгэн болоно.

Баргажанай совхозой Телятниково гэжэ һаалиин фермэдэ хонон байгааб. Үдэшэ, үглөө нэгэ һаалишанай үнеэ һаангаа, хайшан гэжэ үнеэдые түргөөр эбэлгэхэб, һүеынь үлөөнгүй һаахаб гэжэ өөрынгөө дүй дүршэл 40 һаалишадта харуулааб.

Һаалгаяа эхилхэһээ урда һаалишадта:—уһа халаагты,—гэхэдэм...

З. Г. МАКСИМОВА.

Баргажанай, Хурамхаанай совхозууд шалгагдаба

— Юун үлүү жэжэ хүдэлмэри гээшэб, үнеэнэй хүхэ дэлэн халуун уһаар угаахада юундээ туһатай юм, —гэлдэхэ хэбэртэй байгаа.

Тиигэбэшье самоварта уһа халаалгаад, хүнэг, соо хэжэ:

— Хэды температурын хэбэртэйб гэжэ хургаа хээд үзэгты. Гараа үни байлгашагүй бэшэ аал? Иимэ халуун уһан, полотенцэ һаалишан бүхэнэй гар доро байха ёһотой. Түрүүшээр уһаяа шанга халуун гэжэ һанаа һаа, нороһон полотенцэеэ бага һэжэржэ, һэб гүүлээд, тэрээгээрээ үнеэнэй дэлэн һайса аршажа угаахада, дэлэнгэйнь һудаһад гүрылдэжэ, түргөөр эбэлжэ, хүнгэхэнеэр һаагдадаг гээшэ,— гэжэ тэдэнэртэ хэлэжэ харуулааб.

Халуун уһаар һаам бүхэндэнь үнеэдэй дэлэн угаахада һүнэйнь тоһолиг дунда зэргээр 0,2—0,3 процентээр дээшэлдэг. Энэ хадаа ажахынуудта ехэ ашатай.

Һаалишадта эдэ бүгэдые хэлэжэ үгэхэһөө гадна, бодото байдал дээрэнь балшыса харуулхада, тэдэнэр тэрэ дороо шиидэжэ, манаар суг ябаһан совхозойнгоо главна зоотехник нүхэр Доржиев Х. Г. отделениин парторганизациин секретарь нүхэр Молчанов И. А. гэгшэдһээ уһа халааха томо тогоо гү, али титан фермэ дээрэмнай түргэн табижа үгэгты, һаалишан бүхэндэ уһа хэхэ нэгэ-нэгэ хүнэг, полотенцэ ологты гэжэ эрилтэ табяа. Малшадай энэ хүсэлые бүхы һаалиин фермэнүүд дээрэ Баргажанай совхозой хүтэлбэрилэгшэд һаяар бэелүүлхэ ааб даа, бэелүүлжэшье байгаа ёһотой гэжэ найданаб.

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ ЭРИД ҺАЙЖАРУУЛХААР

Үнеэдые мүнөө үедэ сүүдхэдээ хоёр һаажа, хэды ехэ һүеэ баргажанаархин дэмы тала руу алданаб даа гэжэ дээрэ дурсагдабашье, һаалиин гүүртын ажалай эмхидхэлэй һула байһые тэмдэглэнгүй орхихын аргагүй.

Хүхэ ногооной хүсэн дээрэ малай шэмые, шадаал һаа, ехэ болгохо гэһэн зорилго илангаяа Баргажанай совхозой хүтэлбэрилэгшэд өөрынхеэрээ ойлгодог байна. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр мүнөө үнеэдээ гурба һаабалнай һүн гарахань гараха, теэд үнеэднай тэнхэхэгүйл, намар «һүүл эбэр» хоёр байхал гэжэ тэндэхи ноёд «абаралдаха» юм.

— Ядахын сагта үнеэдээ үдэрынь бэлшээридэнь һаахаяа яанабта? Малаа иишэ тиишэнь үлүүсэ намнахагүй һэн та,—гэбэб.

— Һаалишаднай хээрэ яажа ошохо юм, үнеэдшье батаганаархажа гүйлдэшэхэл, — гэхэ зэргээр тэндэхи дарганарай дуугархада урмаа хухархаар байба.

— Совхоозоороо нёдондонойхиһоо 60—70 процентээр ехэ һү һаагаабди, хахад жэлэйнгээ, энэ онойнгоо түсэб иигэн тиигэн дүүргэхэбди. Гансата нэгэ жэлээр өөдөө гарашахада аюултай. Үбһэнэй үеын ерэхэдэ, һаалишадые мүнөөнэйхидэл адляар зоргондонь байлгахаа болихобди. Шангахан түсэб үгөөд, өөһэдтэнь малайнь тэжээл бэлэдхүүлхэбди,— гэжэ тэдэнэр ехэ холуур бодонобди гэһэншүүгээр мэдүүлбэ.

Теэд энэнь тэдэнэй ехэ эндүүрэл гээшэ гэжэ хэлэхээр. Тиимэһээ алдуугаа түргөөр заһажа, хаа хаанагүй үнеэдээ гурба дахин һаажа, гүрэндөө һү худалдаха түсэбөө дүүргэхэһээ шухала асуудал байхагүй.

Үнеэ һааха үдэрэй гурим нариинаар сахиха тон шухала. Тэрэнһээ гадна һаалишад малайнгаа хорёо соо орожо, хүдэлмэрөө захалбал, аали номгоноор ябажа, үнеэн бүхэндэ зөөлөөр хандахада тэдэнь һүеэ түргөөр табидаг бшуу. Зүгөөр энэ эрилтые баримталдаггүй ушар нэгэнтэ бэшэ адаглагдаа. Жэшээнь, Баргажанай совхозой Һүбын фермэ дээрэ һаалишад-басагад үнеэдээ һаажа байхадаа шанга шангаар хөөрэлдэхэ, оогололдохоһоо хэтэрхэдээ, үнеэгээ модоор сохихонь буришье зэрлиг ааша байба даа.

Ябаһан лэ гүүртэнүүдтэмнай нэгэ хорёо соо үлэмжэ олон — 170-180 үнеэд байлгагдажа һаагдана. Һаалишад өөһэдтөө даалгагдаһан үнеэдээ бэдэржэ һаахын тула нилээд сагаа миин алдана. Энэ уршагһаа боложо, һаалгань хоёр-гурбан час соо үргэлжэлнэ.

Хурамхаанай совхозой хоёрдохи отделениин һаалиин гүүртэ зуһаландаа нүүгээд, тэндэ үнеэдые оньһон аргаар һааха түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Теэд һаалишад тэрэнээ хэрэглэнэгүй тооной. Һаагдадаг үнеэдэйнь хахадынь машинаар, нүгөөдүүлынь гараар һаагдана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, үнеэдынь машинаар һаалгажа үшөө һайса дадаадүй, үнеэдээ станогто оруулаад таряа талханай зүйл эдюулжэ һургажархиһаниинь, мүнөө тэрээнгүйгөөр станогто орожо үгэнэгүй. Задагай ехэ хашаан соогуур үнеэдээ бэдэржэ, арай гэжэ мэхэлжэ байжа станогто оруулаад, дэлэнгыень угаатарнь аяар 5—6 минута үнгэршэнэ. Хамтадаа нэгэ үнеэ һаахын тула арба гаран минута алдана. Теэд эды саг соо хоёр үнеэ гараараа һаажа үрдихэ ха юм. Энэ ушарта оньһожоруулга ямаршье аша үрэ үгэнэгүй. Тиимэһээ совхозой хүтэлбэрилэгшэд оньһон аргаар үнеэ һаалгые зүбөөр эмхидхэхэ тушаа яаралтай хэмжээ абаха уялгатай.

Һаалишадай ажалда би байгаа иимэрхүү дутагдалнуудые дурдаха болоо һаа олон. Тэрээн тушаа һаалишадта, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэдтэ хэлэгдэжэ үгтөө гээшэ. Саашадаа аймагай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд фермэ дээрэ эмхидхэлэй хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулха бээз.

Аймагай колхоз, совхозууд бүхыдөө нёдондонойхиһоо ехэ һү һаажа байна гэхын аргагүй. Баргажанай, Дэрээнэй совхозуудһаа бэшэниинь нёдондоной энэ үеынхиһөө бага һү һааһан байна. XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз үнеэн бүриһөө табан һарада миил 207,3 литр, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—275,8 литр һү һаагаад байнхай. Энэнь дунда зэргээр үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ оройдоо 1,5 литр һү гарана.

Эдэ тоо баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, аймагай ажахынуудта һү ехээр һаахын түлөө ёһотоор тэмсэнэгүй.

Социалис оронуудта

АЙЛШАДАЙ ЕРЭХЫН УРДА ТЭЭ

Н. С. Хрущевоор толгойлуулһан совет партийно-правительственна түлөөлэгшэдэй Румынида ерэлгые фабрика, завод, шахта, барилга, албан газарнууд, хамтаралай болон гүрэнэй хүдөө ажахынууд дээрэ, хаа хаанагүй ехэ баяртайгаар хүлеэжэ байнад. Эдэ үдэрнүүдтэ хэнтэйшье хөөрэлдэхэдэ, Н. С. Хрущевые өөрындөө айлшалуулха гэһэн нэгэл хүсэл бодолтой.

...Бухарестһаа 35 километрэй зайтай Кэтрунешт тосхондо «Ленинэй зам» гэжэ хамтын хүдөө ажахы байдаг. Урдань Н. С. Хрущев тэрэ ажахыда ошоһон юм. Мүнөө энэ ажахынхин Никита Сергеевичын үгэһэн зүбшэлые һайн һанана. Тэрэ зүбшэлэйнь ашаар тус ажахы миллионер болонхой.

— Ажахымнай ажал хүдэлмэриин ехэшье һайн бэшэ байха үедэ нүхэр Хрущев манайда айлшалһан юм,—гэжэ хүдөө ажахын хамтаралай түрүүлэгшэ Г. Таке хөөрэнэ. — Тиихэдэ томо ажахые хүтэлхэ дадал дүршэл үгы байгаабди, манай хамтаралай ажабайдалда шэнэ, туршагдаагүй юумэн олон байгаа. Тэжээлэй дуталдаһан дээрэһээ мал ажал усадхахые һэдэжэ байгаа бэлэйбди. Бидэ эдэ бүхы дутагдалнуудаа нүхэр Хрущевто хэлээ һэмди, мүн өөһэдынгөө амжалтануудые баһал хөөрэжэ үгэһэн байгаабди. Никита Сергеевич манай полинууд дээгүүр ябажа, хамтаралшадтай хөөрэлдэхэ зуураа, кукуруза ехээр тарихты гэһэн зүбшэл үгөө бэлэй.

— Мүнөө манай ажахы олон һалбаритай томо ажахы болоо. Кукуруза ехэхэн талмай дээрэ тарижа, үндэр ургаса абанабди. Һаамхай үнеэн бүридэ 10 тонно силос даранабди. 30 толгой үнеэтэй байһанаа, тэрэнээ 640-дэ хүргөөбди. Үнеэднай урдынхиһаа 4 дахин ехэ һү үгэдэг болоо. Гахай, хонид болон бусад малаймнай тоо толгой нилээд олошороо. Гансахан мал ажалһаа 2 миллион гаран лей олзо ажахымнай оруулна,— гээд Г. Таке саашань хөөрэбэ.

— Н. С. Хрущевой зүбшэлэй ёһоор бидэ ажахыгаа үргэжэ шадаабди. Мүнөө дахяад манайда айлшалхыень хүлеэжэ, баяртайгаар угтажа байнабди, — гэжэ хамтаралшан Э. Сократе хөөрэнэ.

(ТАСС).

Национальна һайндэрэй хүндэлэлдэ мүрысөөн үнгэргэгдэбэ

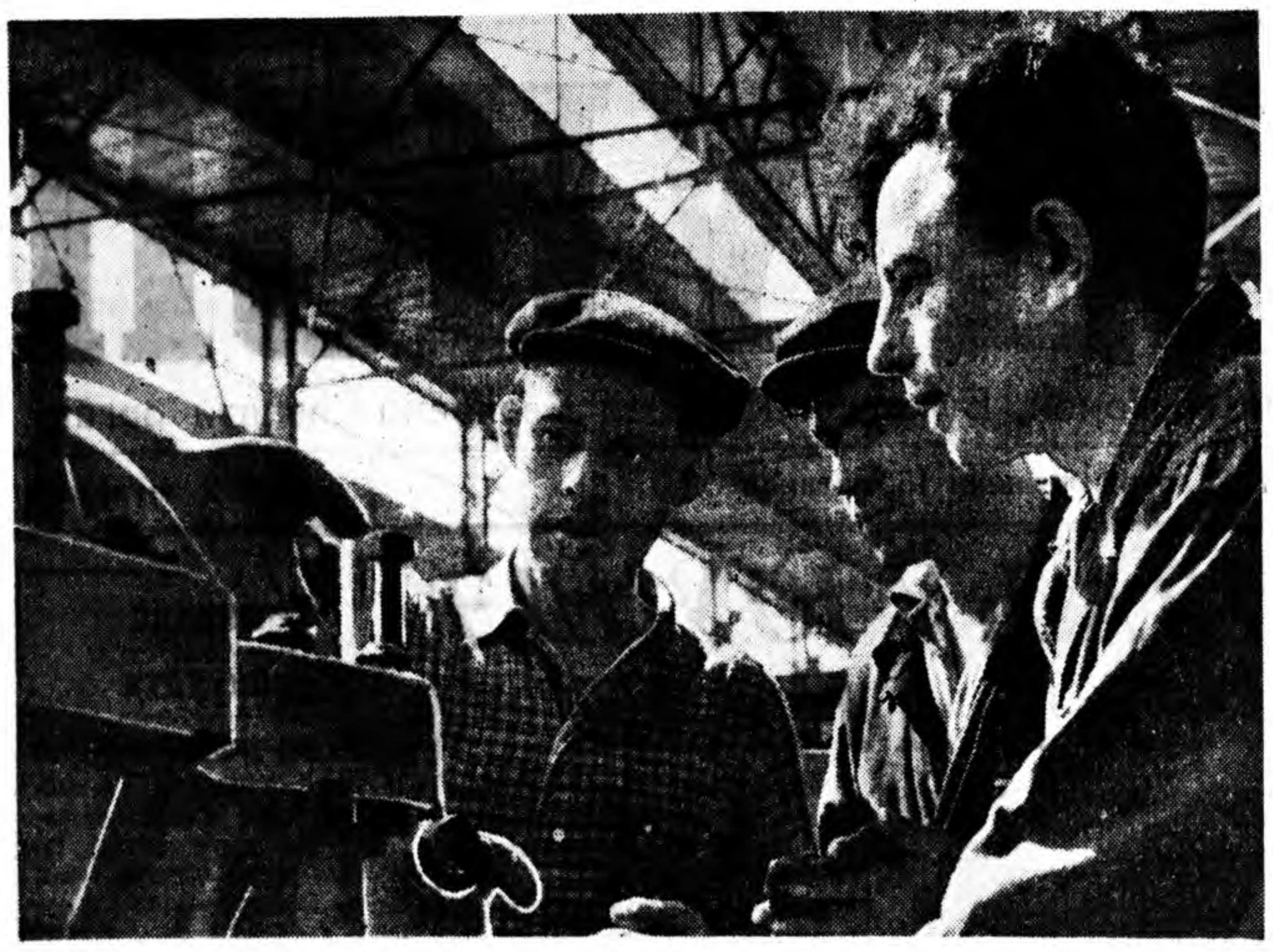
УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Арадай революциин 41 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөн Монголой предприяти, барилгануудта улам бүри үргэдэнэ. Улаан-Баатарай промкомбинадай, Бугунтайн леспромхозой хүдэлмэрилэгшэд энэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тиигэжэ Улаан-Баатарай промкомбинат национальна һайндэр болотор түсэбһөө гадуур 1 миллион 260 мянган түхэригэй эд бараа гаргахаар шиидээ. Мүн Бугунтайн леспромхозой хүдэлмэришэд модо бэлдэхэ түсэбөө уридшалан дүүргэхээр зоригжонхой.

Орон доторхи түрүүшын энэ Бугунтайн леспромхозой модо урадхуулагшад энэ жэл илангаяа эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилнэ. Үбэлдөө бэлдэһэн модонойнгоо 80 процент шахууе тэдэнэр июнь һарын эхеэр урадхуулаад байба. Тэндэхи модошод түрүү совет аргые амжалтатайгаар хэрэглэнэ. Энэ леспромхозойхидой бүтээсэтэй һайнаар хүдэлһэнэй ашаар Монголой барилганууд үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хоёр һараар урид модо абажа эхилээ.

Мухар-Шэбэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Александра Варфоломеева (зүүн гарһаа), Никольскиин эхин һургуулиин багша Анна Варфоломеева, һаалишан Ульяна Калашникова, киномеханик Мария Степная гэгшэд КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга уншажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Казанска компрессорнэ заводой хүдэлмэришэд үдэр бүхэндэ ехэ бүтээсэтэйгээр ажаллана. Юрий Яковлевай мастераар хүдэлдэг коммунис ажалай участок шалгарна. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) мастер Ю. Яковлев, слесарь-хабсаргагшад Ю. Александров, А. Гавриков гэгшэд компрессорнүүдые хабсаргаха сагаа улам багадхаха аргануудые зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭЗЭН ЁҺООР...

☆

Зураглал

☆ ☆

Сэлэнгын голые зубшан нэмжыһэн полинууд дээгүүр, холоһоо харахада, нэтэрүү харахан сохонууд мэтэ, тракторнууд хуа тооһо гэзэгэтүүлэн ябаба. Бүрхэг тэнгэриин баруун хойто хаяаһаа барагар үүлэнүүдые үрхиргэн нүүлгэжэ, хүйтэн амитай, хуурайбтар һалхин шангаар үлеэнэ.

Хахалагдажа дүүрэнтэһэн газар тээшэ нэгэ юумэндэ һанаагаа зобонги шарайтай үндэршэг хүн түбшэн янзаар алхална. Тэрэ огторгойгоор задаран нүүһэн үүлэнүүдые ээлүүдгүй харан: «Хабарнай хожомдожо ерээл, теэд баһа хэндээ хэрэгтэй һалхин гээшэб»,—гэжэ гүбэд гэнэ. Тухайлхада, тарилгын талмайе хатаажа байһан һалхинда дураа гутаа ха. Уданшьегүй һубигдашаһан үүлэдэй саанаһаа наран ялбажа, тэрэнэй хурса туяан доро мэнэ һая амигүй шэнги хэбтэһэн хуурай, тооһолиг тала хахалагдашоод, хүрин хара хүрьһэн сээжээрээ һэрюу даган, хүбхэлзээсэ амилна хэбэртэй.

Мүнөөхи хүмнай хахалагдаһан газарта хүрэжэ, шиигтэй хүрьһэ адхадаа абан, эмирхэ зуураа:

— Бараг даа, тэнгэри дулаарнал бэзэ, үрдихэл хэрэгтэй, — гэжэ дуугараад, манине мэндэшэлбэ.

Энэмнай Кабанскын совхозой табадахи отделениин кукурузашадай звеное даагша Александр Афанасьевич Поломошин тарилгынгаа талмайе эзэн ёһоор эрьежэ ябадагаараал ябаба гээшэ. Тэрэнэй звено өөрһөөнь гадна, оройдоол хоёр тракторист, Н. Рыков, Г. Задубин гэгшэдһээ бүридэнхэй юм. Тус механизаторнууд шадабари мэргэжэлээр түгэс, хэрэг ажалаа һайн мэдэхэ зонууд байха. Отделениин зүгһөө энэ звенодо кукуруза тариха 150 гектар, мүн саахарай свёклын 15 гектар газар даалгагдажа үгтэнхэй юм.

Партиин Кабанскын райкомой бюрогой заседани дээрэ кукуруза ургуулха звенонуудые нэгэдүүлжэ, дүршэлтэй, харюусалгатай ударидагшадые томилхо тухай нэгэтэ хэлсээн гараһан байгаа. Эгээл тиихэдэ партиин райкомой бюрогой гэшүүн А. А. Поломошин энэ харюусалгатай, хүшэр һалбарида ажаллахам гэжэ мэдүүлһэн юм. Тиигэжэ дүршэлтэй механизатор, үнинэй коммунистын хүсэлынь бэелээ бэлэй.

Нүхэр Поломошинной звено тарилгадаа үнинһөө хойшо бэлдэжэ байгаа юм. Кукуруза тариха полингоо талмайе намарай наар болгон хахалаад, тэндээ 1635 тонно шэбхэ гаргажа тараанхай һэн.

— Энэ жэл тарилга хэхэ газарайнгаа багахан хубиень хахалхабди, ехэнхидээ нёдондо намар хахалһан газартаа тарижа эхилхэмнай. Үрэһэ хүрэнгэ зөөгдэжэ бэлэн болгогдонхой. Гансал кукуруза, саахарай свёкло тарижа дүүргээгүймнай гэмшэлтэй, эдэниие түрүүшынхеэ тарихамнай гээшэ. Теэд агротехникын түрүү онолнуудые оролдосотой зүбөөр хэрэглэжэ, һайн ургасын дүн туйлаха аргатайбди, — гээд, нүхэр Поломошин хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье тэрэнэй даажа абаһан участок дээрэ үшөө февральһаа эхилжэ, хара үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор «Беларусь» тракторэй хүнхинөөн, звенодо уһа бүлэдэг насосой жинганаха абяан таһалдадаггүй бэлэй. Ушар юуб гэхэдэ, шэнэ ургаса ургуулха звеногой гэшүүд Кабань голһоо тарилгынгаа талмайе удаан сагта хүрэхэ уһаар хангадаг байгаа бшуу.

Александр Афанасьевич саахарай свёкло тариха талмайгаа мүнөө жэлдэ багаар хараалаа һэн, гэбэшье тэрэнь шэнэ тунга газар юм. Теэд мүнөө жэлэй тарилгын ургаса өөртэнь, мүн совхоздошье ерэхэ жэлнүүдтэ дүршэл боложо үгэхэ байһаниинь элитэ. Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэһэн республикын кукурузашадай зүблөөндэ хабаадажа, үндэр баян ургаса туйладаг аймагуудай түрүү дүй дүршэлтэй һонирхон танилсажа ерэһэн байгаа. Тиихэдээ республика дотор һая ургуулагдажа эхилһэн ургамалнуудта оролдосото ехэ ажал хэрэгтэй гэжэ чэгэн хамта тобшолол хэһэн юм. Тиимэл даа, тон зүб. Эдэ бүхы ажалдань Кабанскын газар үнэтэ тэжээлэй баян ургасаар харюусахал байха.

Нүхэр Поломошинной звено кукурузынгаа тарилгые хараалһан болзортоо сүм дүүргээд, саахарай свёкло таряа.

Зунай эхин һарын үглөөгүүр. Хамар дабаанай зүүн хойто хярануудай оройгоор улыһатай улаан наранай бултайжа байхада, Кабанскын совхозой табадахи отделениин поли дээрэ тарилгын ажал түлэг дундаа ябажа байба. Ажалдаа урмашанги шарайтай, үндэршэг хүн тракторнуудай дуугаар хүнхинэн байгаа полиин дундуур нүхэдтөө заабари үгэжэ, эзэн ёһоор эрьежэ ябахыень харахат.

А. Серебряков.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

КОМСОМОЛШУУДАЙ БАРИҺАН ГОРОДОЙ 30 ЖЭЛЭЙ ОЙ ГҮЙСЭБЭ

КОМСОМОЛЬСК-НА-АМУРЕ, июниин 11. (ТАСС). Комсомольск городой ажалшад 30 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байна. 1932 оной июниин 12-ой үдэр Амур мүрэнэй эрьедэхи Пермское гэдэг һууринда «Колумб» гэдэг пароход ерэһэн юм. Энэ пароходоор хэдэн зуугаад хүбүүд, басагадууд ерэжэ, комсомолой даабаряар город бодхоожо эхилһэн түүхэтэй.

Энэ городто мүнөө дээдэ һургуулинууд, Культурын ордонууд, кинотеатрнууд, паркнууд, стадионууд, библиотеканууд, телецентр, драматическа театр бии.

Комсомольск город Алас Дурна зүгэй ехэ индустриальна түб болонхой. Элдэб металл, нефтепродуктнууд, машинанууд, арадай хэрэглэлэй эд бараан эндэһээ оронойманай элдэб нютагуудта саг үргэлжэ эльгээгдэжэ байдаг. «Амурсталь» гэдэг ехэ завод бии болгогдоһон.

ЭРХИМ ОЧЕРК БЭШЭХЭ КОНКУРС СОНОСХОГДОБО

МОСКВА. (ТАСС). Газетэдэ, журналда толилогдохо хүдөө ажахын асуудалда зорюулагдаһан эрхим очерк бэшэхэ бүхэсоюзна конкурсые СССР-эй Журналистнуудай союзай правлени соносхобо. КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумһээ хойшо оронойманай хүдөө ажахыда болоһон хубилалтануудые харуулха зорилго эндэ табигдана.

Советскэ союзай бүхы журналистнууд, хүдэлмэришэн бэшэгшэд, газетэнүүдэй, журналнуудай штатнабэшэ таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд энэ конкурсдо хабаадаха юм.

Шалгарһан һайн очеркнууд СССР-эй Журналистнуудай союзай правлениин тусхай комиссиин үзэмжэдэ 1963 оной февралиин 15 болотор эльгээгдэхэ.

Нэгэдэхи шан 500 түхэригэй, хоёрдохи хоёр шан 300 түхэригэй, гурбадахи табан шан тус бүридөө 200 түхэригэй, һайшаалай арбан шан туд тудтаа 100 түхэригэй.

250 ТОННО ЗАГАҺА ТУШААБА

АРХАНГЕЛЬСК. (ТАСС). «Печора» траулерай морягууд коммунис ажалай экипажай хүндэтэ нэрэ зэр эдэ хүртэнхэй. Комсомол залуушуулай энэ экипаж үдэрһөө үдэртэ ажалайнгаа амжалта арьбадхана. Энэ траулерай экипаж һая загаһа барихаяа гарахадаа, 250 тонно томо треска загаһануудые барижа асарба. Архангельскын ямаршье корабль урдань иимэ амжалта туйлаагүй.

Эндэ ажалладаг залуу морягууд эбтэй эетэй, харюусалгатай һайнаар ажалладаг байна.

Эрхим ажалаараа алдаршаһан эдэ морягууд жэлэйнгээ түсэб август һарада дүүргээд, түсэбһөө гадуур мянгаад центнер загаһа, консервэ, загаһанай талха, тоһо Эхэ орондоо тушаахань.

Ажалай ахамад, олоной туһамаршад

Жара наһанай жаргал. Совет хүнүүд үтэлхэдөө гүрэнэй тэдхэмжэдэ гаража, хуулита ёһоор амардаг. Ажалдаа шалгаржа, олондоо магтуулагшад иимэ ехэ анхарал оролдолгоор, хүндэ ямбаар хүреэлэгдэхэдээ, мүрөө хараад, гараа бариад һуудаггүй, олоноймгоо хэрэгтэ оролдодог байна.

Улаан-Үдын Ленинэй ордендо паровозо-вагонно заводые барилсажа, тэрэнэй түрүүшын продукци бүтээн гаргалсаһан хэдэн зуугаад хүдэлмэришэд мүнөө пенсионернүүд болонхой. Тэдэнэр түрэл заводтоо али болохоор туһалалсахаһаа гадна, заводойнгоо ажалшадай байдал улам һайжаруулхын түлөө эсэлэ сусашагүйгөөр тэмсэнэд.

1958 ондо пенсионернүүдэй совет тэндэ байгуулагдаһан байгаа. Тус совет пенсионернүүдые олониитын хэрэгтэ хабаадуулха талаар горьтой хүдэлмэри эмхидхээ. Советэй дэргэдэ хэдэн комисси бии болгогдоод, заводой хүдэлмэридэ байһан дутуу дундануудые элирүүлхэ, һургуулиин байдал, худалдаа наймаанай хүдэлмэри шалгаха, хүдэлмэришэдэйнгөө һууриниие болбосон түхэлтэй болгохо ябадалда туһалха гэхэ зэргын шухала шухала хүдэлмэри ябуулна.

Жэшээлхэдэ, эндэхи пенсионернүүд заводой цехүүдээр рейдовэ шалгалта эмхидхэжэ, электрын галай, мүн газай гамгүйгөөр гаргашалагдажа байһан ушарые элирүүлэн, тэдэниие зайсуулха хэмжээ дары абхуулһан байгаа.

Һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ һургуулинуудай хэр зэргээр бэлэдхэгдэһэниие шалгана. Һургуулида ябангүй үлэшэһэн үхибүүдые һуралсалда хабаадуулха тухай айхабтар ехэ оролдолго гаргана. Тиигэжэ һургуулиин наһанай бүхы үхибүүд һуралсалда сүм хабаадуулагдаһан байха.

Арад зоной эрилтэ зүбөөр, культурна ёһоор хангалгаар худалдаа наймаанай газарнуудай хүдэлмэриие һонирходог. Худалдаа наймаанай комиссиинхид магазинай хүдэлмэритэй хододоо танилсадаг, тэрэнэй хүдэлмэридэ байһан дутуу дундануудые дары зайсуулха хэмжээ абхуулуулдаг байха юм.

Предприятиингаа газаагуурхиие, мүн хүдэлмэришэдэй тосхониие болбосон болгохо хэрэгтэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаададаг. Заводойнгоо культура болон амаралтын паркые сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ тэдэнэр хамагай түрүүндэ гаралсадаг. Заводой газаагуур, тосхоной гудамжануудаар, сэсэрлиг соогуур модо һуулгалга, сэсэг, ногоо тарилгада хабаадалсана. Тэндэ эхэнэрнүүдэй совет бии. Тэрэ совет үхибүүдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ туһалалсана.

Пенсионернүүдэй совет һара бүхэндэ хоёр дахин суглаа хэжэ, хараалагдаһан хүдэлмэриингөө дүүргэлтэ тухай хөөрэлдэдэг гээшэ.

Заводой пенсионернүүд өөһэдөө амаралтын гэртэй. Сурхайта нуурай эрьедэхи амаралтын гэрынь нэгэн доро 30 хүниие байлгадаг. Тэндэ пенсионернүүд зунай һайхан сагта амардаг юм.

Тусхай воскресник эмхидхэжэ, пенсионернүүд 20 тонно хаягдаһан түмэр, 200 килограмм үнгэтэ металл суглуулжа тушаагаа.

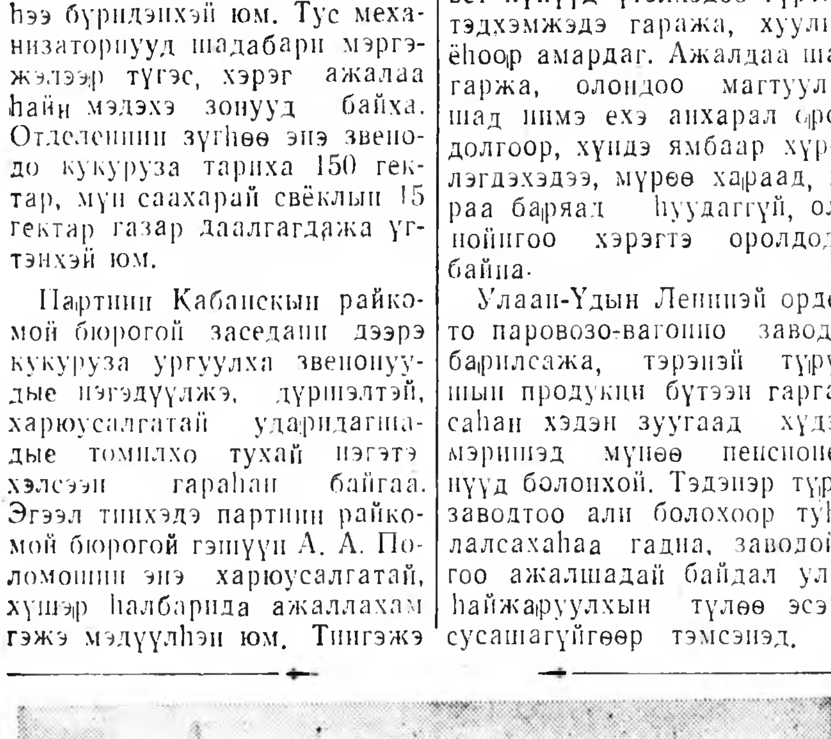
ПВЗ-гэй партийна кабинедэй дэргэдэ пенсионернүүд долоон хоногтоо нэгэ удаа сугларжа, элдэб темэтэй лекци шагнадаг, кинокартина харадаг байна.

Тэдэнэр «Ветеран труда» гэжэ ханын газетэтэй. Тэрэнэйнгээ номернуудта зарим пенсионернүүдэй гаргаһан һайшаалта үүсхэл, мүн дутуу дутуу дунданууд тухай шүүмжэлэн бэшэнэ.

Урдань ПВЗ-гэй шэрэм хайлуулгын цехэй шудхалаашан ябаһан Семен Андреевич Гордеев пенсионернүүдэй советэй түрүүлэгшээр һунгагданхай. Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, шадамар эмхидхэлшэ юм.

Ингэжэ пенсионернүүд түрэл заводойнгоо ажал хүдэлмэридэ туһалалсана, ниитын хэрэгтэ хабаадалсана.

Н. Алдаров.

Владивостогто фуникулёр ябуулагдажа эхилээ. Зураг дээрэ: Владивостогой фуникулёр харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Коммунизм тухай хөөрэлдөөн

КОММУНИЗМ БА БҮЛЭ

Хамтын ажалтай һая боложо байха үедэ, гушаад онуудта, иимэ нэгэ үгэ зугаа ябагша һэмнай: «коммуна болоходо һамгадаа хамтадхажа, 40 айл нэгэ хүнжэл доро унтадаг болохо юм ха». Тэрэ гэһээр гуша гаран жэл үнгэрбэ. Манай орон дотор социализм бүримүһэн илаад, Коммунис партиингаа хүтэлбэри доро манай буряад арад мүнөө коммунизм байгуулалсажа захалба.

Теэд үнөөхи үгэ зугаа юун байгааб? Коммуна, колхоздо һамгадаа хамталжа, нэгэ хүнжэл доро 40 айлай унтажа байһан ушар үзэгдөө гү? Огто үгы? Иимэ ушарай хаанашье байгаагүйе, та уншагшад, өөһэдөө һайнаар мэдэнэт. Тиихэ үедэ энэ хорото хуурмаг үгые тараажа, социалис байгуулалтада хохидол үзүүлхэ гэжэ хэн туршадаг байгааб? Ангиин дайсад лэ тиигэдэг байгаа.

Совет гүрэн дотор бүлые үгы хэхэ гэжэ «большевигүүдэй» хэршье оролдоо һаань, айл бүлэ бүхэн зангаараа үлэжэ байна гэжэ буржуазна социологууд (эрдэмтэд) мэдүүлдэг һэн. Совет гүрэн гээшэ эрэ эхэнэр хоёрой айл бүлэ боложо һууха ябадалые усадхаха зорилгоор бүлэтэй тэмсэл хэжэ эхилһэн юм гээд Клаус Менерт (буржуазна эрдэмтэн) бэшэдэг бэлэй.

Энэнэшье мүн лэ манай бодото байдалые хазагайруулан, социалис орониие хуурмагаар хардаһан гэршэ баримта болоно.

***

Үндэһэн социалис эрид ехэ хубилалтануудай болоодүй сагайхитай жэшэбэл, манай орон дотор бүлэ ямар ехээр хубилаа гээшэб! Энээшье манай буряад бүлэ дээрэһээшье хараад үзээбди. Хубисхалай урда тээхи жиирэй буряад бүлын байдалые абаад үзэхэ болоо һаа, эрдэм бэшэг хэниишье мэдэхэгүй, харанхы мунхаг зангаараа, маани уншажа, мананда төөриһөөр, хоолоо бэдэржэ, хоногоо бараһаар үбгэ һамган хоёр хосордог бэлэй.

Үнгэрхэдөө инаг дураараа үбгэ һамган бололсохо арга урданай үгытэйшүүлэй хүбүүд, басагадта олдогшогүй һэн гэлсэдэг. Баянай барлаг болохынь тула хүбүүндэнь хүсөөр басагаяа барижа үгэдэгшье ябадал али олон үзэгдэдэг бэлэй. «Үүрэй толон» гэжэ зохёол соогоо энээниие манай мэдэжэ уран зохёолшо Хоца Намсараевай угаа тодоор харуулһые һанана бэзэт. Зүгөөр басагад бултандаа арюухан Должид шэнги байгаа бэшэ. «Найжа ламбагайн зарлигаар лэ болохош» гэжэ эхэ, эсэгынгээ зандархада, дурлаагүй хүндөө хадамда гараһанаа, хэтэ наһандаа шаналжа ябадаг ушар али олон үзэгдэдэг бэлэй. Мүн баһа хоёр һамгатай зарим баяд, ноёд манай буряад зоной дундашье бии һэн гэхэ.

Тиихэдэ капиталис оронуудай айл бүлын байдал бүришье харша байгаа. Буржуазна олохон гүрэнүүд дотор эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй адли тэгшэ эрхэгүй, хара барлаг, богоолынь болоод байдаг. Тиихэдэ буржуазна бүлэ бүриилдэхэдөө, ехэнхидээ инаг дураараа бэшэ, харин мүнгэ зөөриие эшэ үндэһэн болгодог. Гэхэ зуура, хүниие хүнэй мүлжэдэг орон дотор инаг дуран огто үгы гэжэ яажа болохоб. Зүгөөр, буржуазна бүлын зайлашагүй шэнжэ тэмдэгые согсолон тодорхойлхо болоо һаа, хадамда гарахадаа гү, али һамга абахадаа, юунһээшье үлүүгээр эдлэл зөөридэ обтодог, хонгор инаг дурые хонжоо наймаан болгодог ушар гаражал байдаг. Жэшээнь, баяшуулай хүбүүд, басагад имагтал зөөри шадалыень, бардам баянииень шэлэжэ, гэр бүлэ болодог ха юм.

В. И. Ленин болбол бүлые хуушанай хархис гурим заншалнуудһаа хахасуулжа, соёл болбосорол олгуулха тухай туйлай ехэ анхарал хандуулдаг бэлэй. «Һамуу һальхай ябадал буржуазна зан гээшэ, тэрэ хадаа доройтон хосоржо байһанай шэнжэ тэмдэг болоно. Бэеэ хатуугаар бариха, журам эрид сахиха гээшэ богоолшолго бэшэ, харин инаг дуранда шухала хэрэгтэй зүйл болоно» гэжэ Клара Цеткиндэ Ленин хэлэһэн байна.

Агууехэ Ленинэй заабаряар, Коммунис партиин хүтэлбэри доро манай орон дотор болоһон социальна үндэһэн хубилалтанууд эхэнэрнүүдые али бүхы дарлалтаһаа сүлөөлжэ, тэдэниие эрэшүүлтэй адли тэгшэ эрхэтэй болгожо, бүлэ бүхэнэй болбосорхо үргэн уужам зам нээжэ үгэһэн байна. Тэрэнэй ашаар эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй адли тэгшэ эрдэм һургуули шудалжа, гүрэн түрын ямаршье тушаалда ажаллана; врач боложо, ажалшадай бэеын элүүрые сахин, багша боложо, үхи хүүгэдые һургана, геолог боложо, хада байсын баялигуудые шэнжэлнэ, механизатор боложо, хүсэтэ техникэ жолоодоно, агроном боложо, баян таряа ургуулна, зоотехник боложо, адуу мал үдхэнэ, һаалишан боложо, һү һаали билтаруулна, хонишон боложо, хурьга түл үсхэнэ. Зүгөөр коммунизм байгуулгын алишье участогта эхэнэрнүүд ажаллана.

Манай буряад арадайшье тон жиирэй нэгэ бүлын байдал абаад үзэебди. «Правда Бурятии» газетын 1962 оной февралиин 25-най номерто хэблэгдэһэн «Жиирэй бүлэ» гэһэн гаршагтай статьяе таанад бүгэдөөрөө уншаһан байгаа бэзэт. Эгээл бага хүбүүнэйнгээ 2 наһатай байхада нүхэрөө үхүүлжэ, уншаржэ үлэһэн юрын эхэ Агафья Баевнагай үхибүүд шэнги хуби золтой үхибүүд хаана, капиталис ямар орон дотор байлтайб гээд һанаад үзээбди. Тэндэ иимэ баримта олдохогүй байха!

Бүлэ тухайда, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ тухайда Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хэмжээлэшэгүй ехэ анхарал оролдолго үдэр бүхэндэ гаргадаг байһан ушарһаань Агафья Баевна Мохосоевагай табан хүбүүд бултандаа эрдэм бэлиг шудалжа, манай орон дотор коммунизм байгуулагшадай зэргэдэ оролсоо. Эгээ ехэ хүбүүн — Викторынь Эрхүүгэй университет дүүргээд, дунда һургуулиин директорээр ажаллана. Тэрэнэй удаадахи Владимир хүбүүниинь физическэ культурын техникум түгэсхэһэнэйнгөө удаа дунда һургуулида багшалжа байна. Дунда хүбүүн Карл гэдэгынь бага наһанһаа машина, техникэдэ угаа дуратай байһан тула инженер болохо зорилго урдаа табиһан юм. Томско политехническэ институт дүүргэжэ, инженер-химик болоод, Барлнь Ангарск хотодо ехэ комбинадта ажаллажа байһанаа, удаань Буряадай хүдөө ажахын институдай технологическа факультедтэ багшалба. Тиигээд мүнөө Пермскэ университедэй аспирантурада һуража байна. Дүрбэдэхи хүбүүн Анцифер гэдэгынь Эрхүүгэй хүдөө ажахын институт дүүргээд, тэндээ механизациин кафедрада багшална. Эгээл одхон хүбүүниинь — Ким Буряадай хүдөө ажахын институт дүүргээд, ветеринарна врач болонхой. Харин Агафья Баевна үнөөхил хүнгэн зангаараа, хүбүүдэйнгээ үхи хүүгэдые хүмүүжүүлэлсэжэ, жаргалайнгаа ... үзэжэ һуудаг.

Зүгөөр Мохосоевой бүлэ ... саараа иимэ бэшэ бшуу. ... Совет гүрэн доторхи ямаршье ... лые абажа хараха болоо һаа, ... рэнэй үмэнэ эрдэм гэгээрэлэй ... зам харгы нээгдэнхэй.

Энэ баримта хадаа буржуазна ... бүлэһөө социалис бүлын та... илгаатай байһые гэршэлэн ... на. Социалис бүлэ гээшэ ... дые зүбөөр хүмүүжүүлхэ ... өөрынгөө гол уялга, гүрэн ... удха шанартай хэрэг гэжэ ... дог. Тиихэдэ ниитын ажаб... эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, ... зондо алба хэхэ, коммунизм ... тоор байгуулха хэрэгтэ хамаг ... ухаагаа, бүхы хүсэ шадалаа ... рюулха ябадал хүнэй эгээн ... жаргал гэжэ социалис бүлэ ... дог. Социалис бүлэһөө буржуазна бүлэ үшөө ямар илгаатайб ... юрэнхыдөө буржуазна бүлэ ... хубиин зөөри хогшол суглуул... хойноһоо бүхы һаналаа, бүхы ... дабари мэргэжэлээ гаргадаг.

Энэ ушар хомхой хободог ... зан түрүүлдэг, зөөри хогшол... тожо, капиталис гүрэн дотор ... нүүд ямаршье гэмтэ ябуулга ... баатай болодог.

Зүгөөр социалис бүлэ ху... сагай хог үлэгдэлнүүдһээ сү... хасанхай гэжэ яажа болохоб... тын зөөридэ хайша хэрэгээр, ... бусаар хандадаг, хубиин зөөри ... шолдо обтодог ябадал гаргаха ... зарим бүлэнүүдэй зүгһөө ... үзэгдэдэг байха.

Эхэнэрнүүдтэ буруугаар ха... ха баримтануудшье зарим ... лэй зүгһөө үзэгдэдэг. Жэш... һамгандаа хара хүсэнэй ... ажал хэлгээд, өөрөө хүнгэн ... хэхэ гэжэ оролдодог гү, али ... гэрхэдөө һамгандаа тэжээ... ажалгүй миин гэртээ хэбтэдэг ... рим эрэшүүл бии. Минии та... Шойнхор гэжэ нэгэ хүн бии ... «Һамгамни мори оруулжа, ... түлеэндэ ошоо һэн даа» гэжэ ... халааһандаа хээд, гудамжаар ... гэргүй тэрэнэй зайжа ябахые ... бэшэ хараһан байнаб. Теэд Шой... гансаараа бэшэ бшуу. Тиимэ ... хорнууд нютаг бүхэндэ олдожо ...

Хүдөө нютагуудта абаад үзэ... һүхэ бариад модо отолжо, ... түгдэлжэ, барилга архилжа, ку... руза тарижа, мал үсхэбэри... ажалай хүндые бэдэржэ, шан... найнгаа шалаае гаргажа, шан... далаа, эди шэдиеэ харуулжа ... хаар али олон шииrаг хүбүү... торо һахижа, счетовод ... кладовщик тушаалтай наһаа ... жа, сагаа эдижэ байдаг ха юм.

Үнгэрхэдөө үбгэ һамган ... архинша боложо, үхи хү... өөдтэй һайнаар хүмүүжүүлжэ ... хаяа болиһон баримтануу... дайралдадаг. Иимэ ушар эхэ... юун дээрэһээ тохёолдоноб ... айл бүхэнэй юрэнхы байдал... тийна, профсоюзай болон ... бусад организацинуудай гүн... һаналаа табижа, хэрэгтэй ... сагтань зохихо хэмжээ абажа ... даггүй дээрэһээ болоно.

Мүн эрэ эхэнэр хоёрой ... саанда, бүлэ дотор барга ... үшөө ямар үлэгдэл тохёолдоноб ... болоо һаа, һамуу һальхай ... гаргадаг, үнгэрхэдөө хоёршье ... гатай байдаг ушар хаа-яахан ... дэдэг байна. Хоёр һамгатай ... байһан коммунист Б. гэдэгые...

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭТЭЙ

Хоёр жэлэй саада тээ Улаан-Үдын «Труд» гэжэ оёдолой фабрикын ураар гоёожо оёдог цехэй уран оёгшодой бригада коммунис ёһоор ажалладаг, ажаһуудаг болохо гэжэ шиидээд, шэнэ уялгануудые абаһан байгаа. Галина Сергеевна Михайловагай хүтэлбэрилдэг тус бригадын басагад үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха гэжэ шиидээд, үгэдөө хүрэхын тула ехэ оролдолго гаргажа эхилээ бэлэй.

Энээнһээ урда тус бригадын зарим гэшүүд даабаряа дүүргэхэгүй, хүдэлмэриин сагай дүүрээгүйдэ цехһээ гаража ошохо, мүн журам эбдэхэ ябадал гаргадаг байгаа.

Шэнэ ёһоор ажаллаха, ажаһуухые шиидэһэн уран оёгшод даабаряа үдэр бүхэндэ заатагүй дүүргэхэ гэһэн уряатайгаар ажаллажа эхилһэн юм. Тиихэдээ дүй дүршэлтэй оёдолшод залуушуулые уран гоёор оёжо һургаха, даабаряа дүүргэхэ хэрэгтэнь ехэ туһаламжа хүргэһэн байха.

Уран гоёор оёгшодой бригада 38 хүнһөө бүридэнхэй. Тэдэнэй олон... залуу басагад... Абаһан шэнэ уя... нуудаа дүүргэхын тула ... лэжэ абаһан ажалдаа һай... дүршэхэ, шадабаряа ... лүүлхын тула эдэ басагад ... оролдолго гаргаа.

Ингэжэ тэдэнэр ажа... һайн үрэ дүн туйлажа ба... Абаһан уялгаяа нэрэтэ... рэтэйгөөр дүүргэһэн энэ ... гадада коммунис ажа... бригадын хүндэтэ нэрэ... олгогдоо. Мүнөө тус бриг... хид коммунизм байгуула... ёһо гуримые наринаар ... жа, «бултадаа нэгэнэй ... түлөө, нэгэниинь бултан... гаа түлөө» гэһэн ёһо ... баримталан ажаллана. ... нэр эрхим һайнаар ажал... һаа гадна, үдэшын һургуу... һуралсажа, юрэнхы бэл... лээ дээшэлүүлнэ, спо... Улаан хэрээһэнэй бүл... ажалда эдэбхитэйгээр ха... далсана.

Бригадын гэшүүн ... даабаряа үлүүлэн дүү... болонхой. Уран гарта ... шод Виктория Иль... Людмила Котельщикова ... на Шильникова болон ... халаанайнгаа даабари... бүхэндэ 130—140 про... хүргэнэ.

Хоёр жэлэй хугаса... ажалай арюухан замаар ... жа, хүндэтэ нэрэ зэргэ ... уран оёдолшодой бриг... хид олоһон амжалтаараа ... наагаа тэгшэлээгүй, ажа... атаархажа, дүршэл мэр... лээ дээшэлүүлэн, шэнэ ... та туйлахын түлөө тэмс...

Н. Ха... таб...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Людмила Котельщикова (зүүн гарһаа), Нина Шильникова гэгшэд хүдэлмэриингөө забһарта хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҺУРГУУЛИИН АЖАБАЙДАЛҺАА

ШАЛГАЛТАНУУДАЙ ШАНГАШЬЕ ҺАА...

...й үглөөгүүр. «Шэнэ ам...ар!» — гэһэндэл, наран ...й тэнгэриһээ элшэ туяа...сана. «Рабочая» үйлсэ...үндэр сагаан байшангай ...үүрхи уляангирнууд һэб...э набша намаагаа над...н найгалзана.

...эһээр байтар һайндэ...р хубсалһан хүбүүд, саб ... фартук, хара хүрин ...тай басагад һургуулиин ...н тээшэ һубарилдан ...нэд.

...итература физикэ хоё...һала һайнаар үгэнхэй-

-гээд, нэгэ басаган нү...өө хэлэнэ. — Харин мү...р «хуби заяан» ямараар ...ша ааб?

...Гайтайхан лэ байха даа, ...три ха юм. Теэд шадахал ...бди,— гээд, торгон шара...һэтэй, толормо сагаахан ...тай нэгэ басаган тоб ... харюусаад, байшангай ...атан ороно.

...эмнай Улаан-Үдын № 2 ...ули байдаг. Тэндэ ерэг...арбан нэгэдэхи класс ...ээд, ажалай арюун һай...ам дээрэ гарахаар даб-

...идор соогууршье үхи... олоороо хүүелдэнэгүй. ... шалгалта барихынгаа ...бодолгото болоһон үсөө...ад дайралдана.

...гуулиин директор Семен ...ович Апрелковтэй уулза... экзаменуудай хэр зэргэ ... байһан тухай хөөрэжэ

...Мүнөө жэл манай 11 жэ...ргуулиие дүүргэхэеэ 25 ...шад шалгалта үгэжэ ...д. "Литература" болон фи... шалгалтанууд үнгэрөө, ...д Семен Сидорович хэлэ... һурагшаднай үзэһэн га... юумэеэ яһала бэрхээр ...о гэжэ һананаб. Жэ..., 25 һурагшадай 12-ынь ...гнэлтэ физикээр абаа. ...ай ажал һуралсал хоё...олбоое харуулһан бодото ... болоно ха юм.

...икээр үнгэрһэн шалгал...единститудай багша нү... Н. Дуболазов ехээр һай...а, магтаа.

...жон хүбүүд, басагад ...лтануудаа ямаршьегүй ...ар бaряа. Химигүүдэй ...шадада хабаадажа, нэ... һуури эзэлээд, Москва...адай илалта харуулһан ...ікэдэ хабаадалсаһан Пе...зазаев, мүн Люда Боль...а гэгшэд үргэлжэдөө «5» ...тэ абанад. Мүн үзэһэн

гараһан юумэеэ мартадаггүй, багшын асуудалда бүрин гүйсэдөөр харюусадаг, шалгалтануудаашье эрхимээр үгэдэг Володя Шаракшинов, Валерий Исаков болон бусадшье магтаалтай.

Ерэһэн үдэрнай геометреэр шалгалта боложо байба. Хорин табан үхибүүдэй заримууд харюусаад гаранхай, үлэһэн нүхэдынь бодолгоо бодожо, бэшээр холбожо шадаһан дээрэһээнь эдэ һурагшад туд тудтаа техническэ мэргэжэл яһала һайнаар шудалаа. Хүбүүдынь судна заһабарилгын заводто слесарь, токариин ажалда хабаадалсажа, барандаа хоёрдохи разряд абаба. Валерий Исаков токариин гурбадахи разрядай оньһон орёо детальнуудые гаргадаг болонхой. Мүн Петя Казазаев, «би — токарьби» гэжэ дэмы хэлэнэгүй. **(2-дохи зураг).**

Басагад городой телефонно станцида, телеграфта һуража гараа. Тэдэнэр хоёрдохи разрядай телеграфистка, телефонисткын мэргэжэл шудалжа, телефоной станцида хиналта, шалгалтын хүдэлмэри хамһалсана. Элдэб янзын аппарат дээрэшье эрхимээр хүдэлжэ шаданад. Люда Гуляева Люда Большакова хоёр телеграфистканууд болонхой. «Ажалай арюун замда маанадые гаргахын хойноһоо ехээр оролдоһон багша А. Г. Гуляевада баясхалан хүргэнэбди»,—гэжэ тэдэнэр хэлэнэд. **(3-дахи зураг).**

Шалгалтанууд үшөө дүүрээдүй. Һургуулиһаа гаража ошохынгоо урда тээ англи хэлэнэй багша нүхэр В. А. Суроватай хөөрэлдэбэбди.

— Минии заадаг хэлээр

абяагүйхэн һуубад. Самбарай дэргэдэ хаб харахан үһэтэй, үндэр нюргатай Валерий Исаков зогсожо, даабарита хоёр теоремэ тухай тогтон торонгүй хөөрэжэ үгэхэдэнь, комиссиин гэшүүн З. М. Тихоньких нэмэлтэ асуудал табиба. Тиихэдэнь һурагша бодолгото болоһоной һүүлээр харюусажархина. Ингэжэ шалгалтаяа үгөөд, коридор соо гарахадань, нүхэдынь тойрошонхой, забда залигүй һонирхон асуунад...

Исаковай удаа Тамара Кузнецова харюусаад гарабашье, һанаагаа хүсэд амараагүй янзатай: бодолгынгоо буруу зүбыень хани басагантаяа дахин шалгажа байба.

Һурагшадай ээлжээн дүүрэбэшье, багшанарай ажал үшөөл ехэ. Комиссиин гэшүүд З. М. Тихоньких, В. И. Маханова гэгшэдтэй математикын багша В. В. Белых һурагшадайнгаа ямараар харюусаһые дүнлэнэд. **(1-дэхи зураг).**

Ажаглахада, геометри, физикые һурагшадай яһала һайнаар ойлгоһониинь тодорбо. Иимэл хүнүүд ухаансар бэрхэ инженер, конструкторнууд болохо байна бшуу. Һуралсал ажал хоёрые багшанарай муу

шалгалта үшөө болоодүй. Тиибэшье үхибүүдни һайн лэ дүн харуулха байха,— гэжэ тэрэ найдамтайгаар хэлэнэ.

Саашанхи шалгалтануудаа эрхим һайнаар үгэхыень эдир залуушуулда хүсэе!

Б. МАШКИНОВ.
А. Ельскиин фото.

АЖАЛШАДАЙ ЗУНАЙ АМАРАЛТА ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭЕ

Жэргэмэ һайхан, элдин дулаан зунай саг ерээл! Хайшаашье хара, хүлэр ногоон хүдөө тала хүхэрэн нэмжыгээд—гоё даа! Эгээл иимэ зохид, һайн хаһа сагта ажалшад олоороо амардаг байна бшуу. Тиимэһээ энээниие шадаал һаа эмхитэйгээр, эрхим бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхын тула энээндэ сэхэ харюусалгатай зургаанууд эртээнһээ бодомжолхо зэргэтэй.

«Хүдэлмэриин үдэрэй хороогдоһонтой хамта ажалшадта жэл бүри үгтэдэг түлөөһэтэ амаралта ута болгогдохо гэхэ гү, али нэмээгдэхэ. Бүхы хүдэлмэришэд, албахаагшадай эгээл үсөөн хоногой амаралтань баймга гурбан неделиһээ бага бэшэ болзортой болохо, харин саашадаа нэгэ һара хүрэтэр һунаагдаха. Мүн колхознигуудшье баймга түлөөһэтэ амаралта абадаг болохо.

Тобшолон хэлэхэдэ, ажалай эрхэ байдалые али бүхы хэмжээгээр һайжаруулан хүнгэдхэхэ ба элүүр энхэ болгохо гээшэ арад зоной ажана байдалые һайжаруулха хэрэгэй шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ парти тоолоно». Ингэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Программа дотор аржыса бэшээтэй.

Тиимэ болохолоороо, совет хүнүүд бүри ойрын жэлдэ ажаһуудалайнгаа бүхы талаар хүсэд дүүрэн хангагдангиболохо бшуу. Мүн манай гүрэнэй үндэһэн хуули дотор совет хүнүүдэй нангин эрхэ, уялгань яһала һайнаар тодорхойлогдонхой. Эдэ бүгэдэ тушаа түрэл парти, правительствымнай туйлай ехээр анхаржа байдагынь хэндэ мэдээжэ бэшэб?!

Республикынгаа бодото байдалһаа нэгэ жэшээ харуулая. Хүдэлмэришэд, алба хаагшадай амаралтын ба эмнэлгын газарта түлөөһэгүйгөөр ошолгонь һүүлэй хоёр жэлэй туршада 40 процентээр нэмээ. Тиихэдэ пионерэй лагерьта үхибүүдэй эзэлдэг һууринь мянган хүнөөр олошороо. Энэ талаар мүнөө жэлдэ ямар хубилалта болохоб? Республикымнай 12 мянга гаран ажалшад элдэб хүнгэлэлтэтэйгөөр ороной үзэсхэлэн гоё газарнуудта амарха байна. Мүн лэ туристын аяншалга эмхидхэгдэнхэй.

Шэн габьяата ажалаараа коммунизм байгуулжа байһан совет хүнүүд тушаа промышленна предприяти, колхоз, совхоз болон ниитын организацинууд онсо анхарха ёһотой. Энэ хэрэгэй зарим хүдөө нютагуудта һайнаар табигдаагүй байһаниие тэмдэглэнгүй үнгэрэлтэй бэшэ. Тэдэнэй тоодо Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм», «Забайкалец», «Загантанский», Сэлэнгын «Улаач-Оронго», XX партсъездын нэрэмжэтэ, Зэдын «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ, Яруунын «Дружба» болон бусад колхозуудые нэрлэмээр.

Ушар юуб гэхэдэ, эдэнэй һайшаалта үүсхэлые али болохоор дэмжэхэ, дэлгэрүүлхэ шухала. Тиихэдэ олон тоото хүдэлмэришэд, алба хаагшад, колхознигууд туристын аяншалгада гараха. Тэдэнэр үзэсхэлэн һайханаараа юунһээшье дутуугүй номин хүхэ Байгалай эрье шадар, номин шулуута Ураал, Кавказ, Крым, мүн хилын саанахи оронуудаар аяншалха.

Тэрэшэлэн пионерэй лагерьта дүн хамта 17 мянган эдир оюутан амарха. Гадна 12 аймагуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн районно, колхоз хоорондын лагерьта бүхыдөө 6 хахад мянган ажалшадай үри хүүгэд ошохо юм. Коммунизм байгуулжа байһан гансал манай жабхалан түгэс орондо эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ болохо байна бшуу.

> **Хамаг юумэ—хүнэй туһада,**
> **бүхы юумэ—бүгэдын ашада**

Гэтэр, ажалша хүн бүхэн зунайнгаа амаралтые зохид һайнаар эдлэжэ дүүрэн шадаагүй. Тиимэһээ элүүржүүлгын туйлай ехэ удхатай энэ хэрэг саашадаашье шууд сахин бэелүүлхэ гээшэ бидэнэй нангин зорилго. Үшөө юун тухай тогтожо хэлэмээр бэ? **«Имагтал бүхы юумэ—ажалша хүнэй түлөө, тэрэнэй аша туһын хэрэгтэ бүрин зэрюулха!»** гэһэн партиин нангин уряа хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхын тула мүнөө үедэ нютаг газар бүхэндэ юун хэгдэнэб?

Улаан-Үдын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводые жэшээ болгон абая. Тэндэ ажалшадай сүлөөтэй сагаа ёһотой коммунис шэнжэтэйгээр үнгэргэхэ арга боломжо дүүрэн олгогдонхой гэхэдэ болоно. Үдэшэ бүхэндэ ниитын газарта болон гэр бүлэнэрэйнь ажаһуудаг байрадань хүмүүжүүлгын ба элүүржүүлгын хэмжээнүүд тусхай түсэбэй ёһоор бэелүүлэгдэжэ, ходо хинан шалгагдажа байдаг. Гэхэ зуура, ажалшадай зунай амаралтые мүнөөдэрэй эрилтэдэ хүрэмөөр эмхидхэхэ тушаа олохон предприяти, партийна, профсоюзай организацинууд сэдьхэлээ үблэжэ боодоногүй, өөдэ абанагүй гэжэ сэхэ шүүмжэлэе. Ажаһуудалда тохёолдодог үнэн ушар баримтые обёоронгүй үнгэрхэ болоо һаа, ямар үрэ гарахаб!

Курортно-санаторно түхэлтэй эмнэлгын зургаануудые мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүдтэйгээр бариха арга республика доторнай дүүрэн бии. Теэд иимэ барилга үни хада ашаглалгада оруулагдаһан байха аад, имагтал хойрогуудай хүтэлбэриһөө хойшо татагдаһаар. Нэгэ жэшээ. Ой модоной промышленностиин предприяти Горячинск курортдо табин хүнэй һууритай ажалшадай амардаг корпус хоёр жэлэй туршада «барижал» байһаар. Тэндэхи Байгалай леспромхозой дирекци, партком, профком энэ барилга түргэдхэхын, шамдуулхын орондо гэдэргэнь хойшолуулжархёо. Эдэл зоной гэмээр тэндэхи леспромхозой 300 шахуу хүдэлмэришэд эндэ амарха аргагүйдөө.

Тэрэшэлэн нютагай шэнжэтэй халуун булаг аршаануудые шэнжэлэн тодорхойлхоо яанаб? Эдэ бүгэдэдэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалха шухала. Үшөө иимэ нэгэ зүйл тушаа тогтоёбди. Зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд артелиингээ гэшүүдэй элүүр энхээр амарха хэрэгтэ үшөөл хүсэд анхарнагүй. Заһаа абан, санатори, курорт, амаралтын бусад газарнуудта тэдэнэй ошохынь тулада дээдын зургаанудтай тусгаар хэлсээ баталхаа яанаб?

Тэрэшэлэн амаралтын үдэрнүүдые яажа сэнгэлигээр, олондо нүлөөтэйгөөр бодомжолхо саг тулажа ерээ. Энэ талаар ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын горсоведэй амаралтын газарнуудые тус бүридэнь предприяти, эмхи бүхэндэ даалгаһаниинь һайшаалтай. Энэмнай тодорхой хүтэлбэриин түрүүшын алхам болоно бшуу. Мүн тэрэнэй хажуугаар элдэб оһол аюулһаа зайсуулха хэрэг хараадаа абалсаха хэрэгтэй. Тэрэшэлэн ажалшадые хэрэгтэй юумээрнь хүсэд дүүрэн хангажа байха тушаа худалдаа наймаанай газарнууд эртээнһээ бодомжолжо байг лэ.

Ажалшадай зунай амаралтые эмхи гуримтайгаар үнгэргэлгые эмхидхэхэ гээшэ шухала зорилго мүн. Энээндэ предприяти, колхоз, совхоз, ажахы бүхэн һайн бэлэдхэлтэй байха ёһотой. Тиигээд тэндээ һонирхолтой хатар наада, һайндэрэй үдэшэ, элдэб мүрысөө һорёонуудые үргэнөөр эмхидхэбэлынь һайн бэшэ гү?

Зүгөөр хүн гээшэ саг соогоо һайнаар амараад байхадаа, шэнэ амисхал ороһон мэтэ хамаг бүхы эршэ зориг, эрдэм бэлигээ ниитын аша туһада бүрин зорюулха байна бшуу.

М. ГАСЬКОВ,
Буряадай облпрофсоведэй секретарь.

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Коммунизмын жасада хубитаяа оруулхын тула улам бүри үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллахатаяа хамта аятай зохидоор амаржа, бэе махабадаа бэхижүүлэн, ута наһа наһалха, удаан жаргал эдлэхэ эрхэ байдал хүн бүхэндэ хангаха гэжэ Коммунис парти. Совет правительствамнай хододоо оролдодог. Иимэ арюун нангин зорилго КПСС-эй шэнэ Программа соо алтан үзэгүүдээр аржыса бэшэгдэнхэй. Түрүү хүн түрэлтэнэй үни холоһоо хойшо һанаашалһаар, тэмсэһээр ерэһэн энэ зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада манай гүрэнэй зүгһөө олон миллион түхэриг мүнгэ зөөри һомологдон ашаглагдана. Тиигэһэнэй ашаар эмнэлгын, амаралгын газарнууд жэл бүри олошоржо, һайжаржал байдагынь элитэ.

Манай ороной арад зоной ажаһуудалай али тухай ехээр хубилһые, үшөө ямар баян дэлгэр, жаргалтай жабхалан боложо байһыень харана, мэдэнэбди.

— Урданай байдалые мүнөөнэйхитэй жэшэбэл, хоёр ондоо юртэмсэ гэхээр. Минии үеынхид революциин урда тээ дарлуулха хашуулхые, үлдэхэ даарахые, үбдэхэ зобохые яһалал үзэһэн байха. Эдир залуудам курорт, санатори, амбулатори, аптекэ гэхэ мэтые үе наһаараашье үзэнгүй, лама бөөнэрэй мэхэдэ ороһоор хагдардаг байһан юм.

Мүнөө ажабайдалнай ямар һайхан болоо гээшэб! Үри бэенэрнай хаа хаанагүй һурана. Дуратай газартаа түлөөһэгүйгөөр эмшэлүүлнэбди. Салин хүлһөө абажа байгаад, жэл бүри амарагдана.

Намайшье абаад үзыт. Мүнөө жэл холын курортдо ошожо амарха путёвкотой болоод байнам,— гэжэ Чисаанын совхозой 2-дохи фермын магтаалта малшадай нэгэн, 70-аад наһатай Цыден Санжижаповай хүршэдөө хөөрэхыень дууламһан хүн намда дамжуулаа.

Цыден үбгэнэй баяр, омогорхол совет хүн бүхэнэй нэрэһээ мэдүүлэгдэнэ. Үбгэн залуугүй бултадаал иигэжэ һанадаг, хэлэдэг ха юмбибди. Мүнөө хүдэлмэришэд, алба хаагшад, колхознигууд холын гү, али ойрын курортнуудта ээлжээгээр ошодог, нютагай амаралтын гэрнүүдтэ амардаг болонхой. Олохон предприяти, зарим колхозууд өөһэдын хүсөөр амаралтын гэрнүүдые бариад, коллективүүдэйнгээ гэшүүдые амаруулжа байдагынь тон һайшаалтай. Жэшээлхэдэ, Ленинэй орденто Улаан-Үдын ПВЗ Түнхэнэй «Аршаанай» дэргэдэ, «Электромашина» завод — «Горячинск» курортын дэргэдэ амаралтын гэрнүүдтэй болонхой, сезон бүридэ 40—50 хүнөө эльгээдэг юм. Тэрэшэлэн Буркоопсоюзай правлени «Аршаанай» оршондо амаралтын гэр бии болгоод, һара бүхэндэ 20 гаран кооператорнуудые амаруулна.

Хурамхаанай Гааргын халуун аршаанай дэргэдэ анхан колхозууд хоорондын санатори эмхидхэгдэһэн аад, мүнөө аймаг соохи зонһоо гадна; республикын ондоошье нютагуудһаа ошожо амардаг, аргалуулдаг болоо. Сэлэнгын «Коммунизм» колхозойхидэй хамтынгаа хүсөөр Баруун нуурай эрьедэ бариһан амаралтынь гэр баһал олондо мэдээжэ болоһоор үнихэнэй.

Хүсэһэн лэ хүн болгониие курортдо жэл бүри эльгээхын аргагүй ха юм. Тиимэ хадань ажалшадые нютаг дээрэнь һайнаар амаруулха хэмжээ ябуулганууд хараалагдадаг, бэелүүлэгдэдэг гээшэ. Гэхэтэй хамта Буряад ороной байгаали хаанахиһаашье дутахаар бэшэ: тунгалаг һайхан агаартай, нарата сэлмэг үдэрөөр олон, уула сарьдагуудай оёорһоо бурьялдаг аршаанта булагуудаар элбэг гэжэ алдаршанхай. Нютаг бүхэндэшье амаралтын газар эмхидхэхэ арга боломжо бии. Тиигэбэшье, энэмнай хаа хаанагүй хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэ гэхын аргагүй. Жэшээ болгон, Хориин аймагые абаад үзэе. Хүнэй бэедэ туһатай гэлсүүлдэг, тусхай лабораторидо шэнжэлэгдэһэншье, шэнжэлэгдээшьегүй уһанууд эндэ элбэг юм. Теэд тэдэнэй олонхинь харюусаха эзэгүй, гэр байрагүй дээрэһээ болбосон амаралтын газар боложо шадаадүй байһаар. Ашангын эхиндэ һайн аршаан бии гээд хоёр аймагай хэдэн зуугаад хүн зундаа суглардаг. Бэеэ аргалхын хажуугаар ном дэбтэр, газетэ журнал уншахын, элидхэл хөөрэлдөө шагнахын орондо архи, хаарта намнадаг ябадал үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ үзэгдэдэг байһан. Хэрбээ хүнэй бэедэ үнэхөөрөө туһатай аршаан байгаа һаань, олониитын хүсөөр һайн байра түхеэрхэ, совхозой рабочкомой зүгһөө тусхай хүниие томилхо гү, али ондоо ямар нэгэн аргаар эзэтэй болгохо, зоной түлэг суглардаг сагта соёл болбосоролой хүдэлмэри ябуулха шухала байгаа гээд һанагдана. Нютагай врачнууд, багшанар болон бусад мэргэжэлтэд̆й тэндэ ошожо, һони һонин хөөрэлдөө хээ һаань, лекци уншаа һаань, амараашадай баясаха байһаниинь дамжаггүй.

Тэрэшэлэн Жалгын, Хуурайн (Хори), Енгорбойн (Захаамин) гэхэ мэтэ элдэб «аршаануудта» баһал иимэрхүү ушар жэл бүри дабтагдадаг байгаа.

Яруунын аймагтахи Хүлэй аршаан хотодо туһатай гэжэ суурхадаг аад, байра болон шухала хэрэгсэл түхеэрэлгээр хангагдаагүйһөө шалтагаалан, үнэхөөрөө һайн амаралтын гуламта боложо шадаадүй. Эндэ колхозууд хоорондын амаралтын газар эмхидхээ һаань, нютагай ажалшадта эрхим бэлэг болохо бэлэй.

Олоной амардаг газарнуудаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, ариг сэбэрые сахюулха, нүүдэл библиотекэ, худалдаа наймаа эмхидхэхэ гэхэ мэтэ хэрэгтэ нютагуудтахи соёл гэгээрэлэй, профсоюзай, комсомолой эмхинүүд анхарал хандуулжа, эдэбхитэйгээр хабаадаха аргатай.

Совхоз, колхозууд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзай комитедүүд хүдэлмэришэд, колхознигуудаа һайнаар, зүбөөр амаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой хэмжээнүүдые хараалха зэргэтэй.

Р. БИМБАЕВ.

КОММУНИЗМ БА БҮЛЭ

(...үргэсхэл. Эхиниинь 2-дохи нюурта)

...КПСС-эй Советскэ райком ...партиһаа гаргаһан байха юм. ...өөрынгөө түрэһэн үхибүүдые ...гүй орхихо, үтэлһэн эхэ, ...үргэхэ харахаһаа байтагай, ...илгажа газаашалжа, дором...доройтуулжа байдаг барим...үзэгдэдэг байна.

...соогоо шэмээгүйхэнөөр бур...шүтэхэ, мухар һүзэг барим...баадал, хэтэрхэдээ, бишыхан ...э шажанай номнол зааха, ...хурал мүргэлдэ абаашаха ...зарим эхэ, эсэгэнэрэй, илан...эд, хүгшэдэй зүгһөө үзэгда...кэдэ айл бүлын хоорондо хоб ...хэ, худал хуурмагаар хэлэ...ай булимтарал хэхэ барим...баал барагдаа бэшэ ха юм. ...бүлын байдалда үзэгдэдэг ...барга сагай, капитализмын ...эдэ бүхы үлэгдэлнүүд эрид ...эмсэлгүйгөөр, гүн гүнзэгы ...ижын хүдэлмэригүйгөөр, ...ан мүлиржэ, өө сандаагүй... болохо гэжэ һанаха болоо ...андүү алдуу болохо байна ...има дээрэһээ нютагай пар... профсоюзай болон ниитын ...он организацинууд ажалша...мунис үзэл сурталаар хү...хэ хүдэлмэриингөө арга он...шабари дүршэлые улам на... һайжаруулха зуураа, ... байдалда үзэгдэдэг хуу...сагай үлэгдэлнүүдые үндэ...саадхаха хэрэгтэ ехэ анха...байха зэргэтэй. Тиихэ зуураа, хүнүүдэй эрилтэ, эрмэлзэлые һайтар мэдэжэ, хүн бүхэнэй, бүлэ бүхэнэй соёл болбосоролые улам дээшэлүүлхэ бодото хэмжээнүүдые абаха шухала.

Коммунизмын гүйсэд бүрин байгуулагдаад байхада, бүлэ гэжэ байха гү, эрэ эхэнэр хоёр гэрлэжэ, айл боложо һуудаг байха гү гэһэн асуудал зарим хүнүүд табидаг гээшэ.

Энэ асуудалдашье КПСС-эй XXII съезд дээрэ баталагдаһан шэнэ Программа дотор тон эли харюу үгтэнэ. Коммунизмын үедэ бүлэ улам бэхижэхэ. Айл бүлын улам бэхижэхэ хэрэгтэ, нэгэдэхеэр, бүгэдэ ниитын үйлэдбэриин саашадаа хүгжэжэ, хүн бүхэнэй гол шухала бүхы эрилтэнүүдэй бүримүһэн хангагдадаг болоһон ушар; хоёрдохёор, али бүхы талаараа хүн бүхэнэй хүмүүжэжэ, ушар ёһо һайтар мэдэдэг, ниитын аша хэрэгые хубиинхиһаа үлүү дээдэдэ бододог болоһон ушар нүлөөлхэ байна. Ушар иимэһээ айл бүлэ боложо һууһан эрэ эхэнэр хоёр бэе бэеэ хүндэлэлсэхэ, үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ тухайда анхарал оролдолго гаргаха зэргэтэй гэжэ КПСС-эй шэнэ Программа дотор хэлэгдэнэ. Энэ эрилтэ коммунизм байгуулагшадай ёһо гуримай гол эрилтэнүүдэй нэгэниинь болгогдонхой.

Ерээдүйн сагта бүлэ гэжэ байхаяа болихо, инаг дуран тоогдохоёо болихо, үхибүүд искусственна аргаар бии болгогдохо гэхэ мэтэшэлэн хариин буржуазин номнолшод шашалдадаг. Энэ хадаа һамуу зальхайн жэбэ жонходо эдигдэжэ, буржуазна бүлын хосорон доройтоко байһые гэршэлнэ.

Коммунизм болбол айл бүлын үнэхөөрөө бэхижэжэ, үнэхөөрөө жаргажа һууха дардам арюун зам нээжэ үгэхэ. Нэн түрүүлэн хүдэлмэришэн таряашан хоёрой бүлын хоорондохи илгаа, хүдэлмэришэн интеллигент хоёрой бүлын хоорондохи илгаа, хото хүдөө хоёрой бүлын хоорондохи илгаа байн байһаар үгы боложо, коммунизмын бүлэ тогтонижохо болоно. Мүнөө сагайшье хүдөө нютагуудтахи айл бүлэнэрые абажа хараха болоо һаа, хаанта засагай үеынхиһөө танигдашагүй ондоо боложо, ямар ехэ соёл болбосоролтой болоо гээшэб! Манай буряад арадые хаража үзэхэдэ, хүдөөгэй зарим бүлэнэр хото городой бүлэнэрһөө мүнөө ямаршье илгаагүй, хүсэд болбосон байдалтай болонхой байдаг. Энээниие жэшээгээр баталаадшье яахаб! Уншагша бүхэн олон иимэ жэшээе өөрөө харуулжа шадаха байна ха юм.

Совет хүн тухайда манай партиин, манай гүрэнэй зүгһөө хэмжээлэшэгүй ехэ анхарал оролдолго гаргадаг ушарһаа ажалшад ута наһа наһалдаг болобо. Хэрбээ хаанта Россин үедэ дунда жэшээгээр хүн 32 наһа хүрэдэг байһан һаань, харин мүнөө манай гүрэн дотор хүнэй наһан дунда жэшээгээр 69 жэлэй хугасаатай болоод байна.

Хэрбээ хубисхалай урда тээ түрэһэн үхи хүүгэдэй 43 процентнь 5 наһа гүйсэнгүйгөөр үхэдэг байгаа һаань, харин 1958—1959 онуудай мэдээнэй ёһоор орон дотор иимэ үхи хүүгэдэй миил 5,6 процентнь лэ наһа барана. Саашадаа болоходоо үхибүүдэй үхэхэ ябадал манай орон дотор огтолон усадхагдаашьегүй һаа, тиимэ ушарай тон хомор болгогдохо хэмжээнүүд абтажа байна.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һууриин байгуулагдаад байхада, ажалшадай ажана байдал ямараар һайжаржа, айл бүлэ бүхэндэ ямар ехэ зол жаргал олгогдохо гээшэб!

СССР-эй национальна олзо доход һаяын 10 жэлэй туршада хоёр хахад дахин, 20 жэлэй туршада таба тухай дахин дээшэлүүлэгдэхэ гэжэ манай партиин шэнэ Программа дотор хараалагдана. Тиихэдэнь манай ороной хүн бүхэнэй бодото олзо доход 20 жэлэй туршада гурба хахад дахинһаа үлүүгээр дээшэлүүлэгдэхэ болоно. Тиихэдэ түрүүшын арбан жэлэй туршада ажалшад долоон хоног бүхэндөө нэгэ амаралтын үдэртэй байгаад, үдэрэй 6 часай туршада хүдэлдэг болохо гү, али долоон хоног соогоо 35 час хүдэлжэ, хоёр үдэр амардаг байха.

Эхэнэрнүүдэй ажабайдал улам һайжаруулагдажа, тэдэнэй эрхилдэг гэрэй ажал тон хүнгэдхэгдэжэ, ниитын ажал ябуулгада улам бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, эрдэм наука шудалха арга эхэнэрнүүдтэ улам ехэ болгогдохо юм.

Эдеэ хоолой ниитын эмхи зургаанууд, столовонууд улам олон болгогдожо, тэндэ бүлэ бүхэн дуратай соогоо амтатай һайн эдеэ эдихэ аргатай болохо. Хоёрдохи арбан жэлэй туршада предприятинуудта, эмхи зургаануудта, колхоздо үйлэдбэридэ ажаллажа байһан хүнүүд түлөөһэгүйгөөр эдеэлдэг боложо эхилхэ.

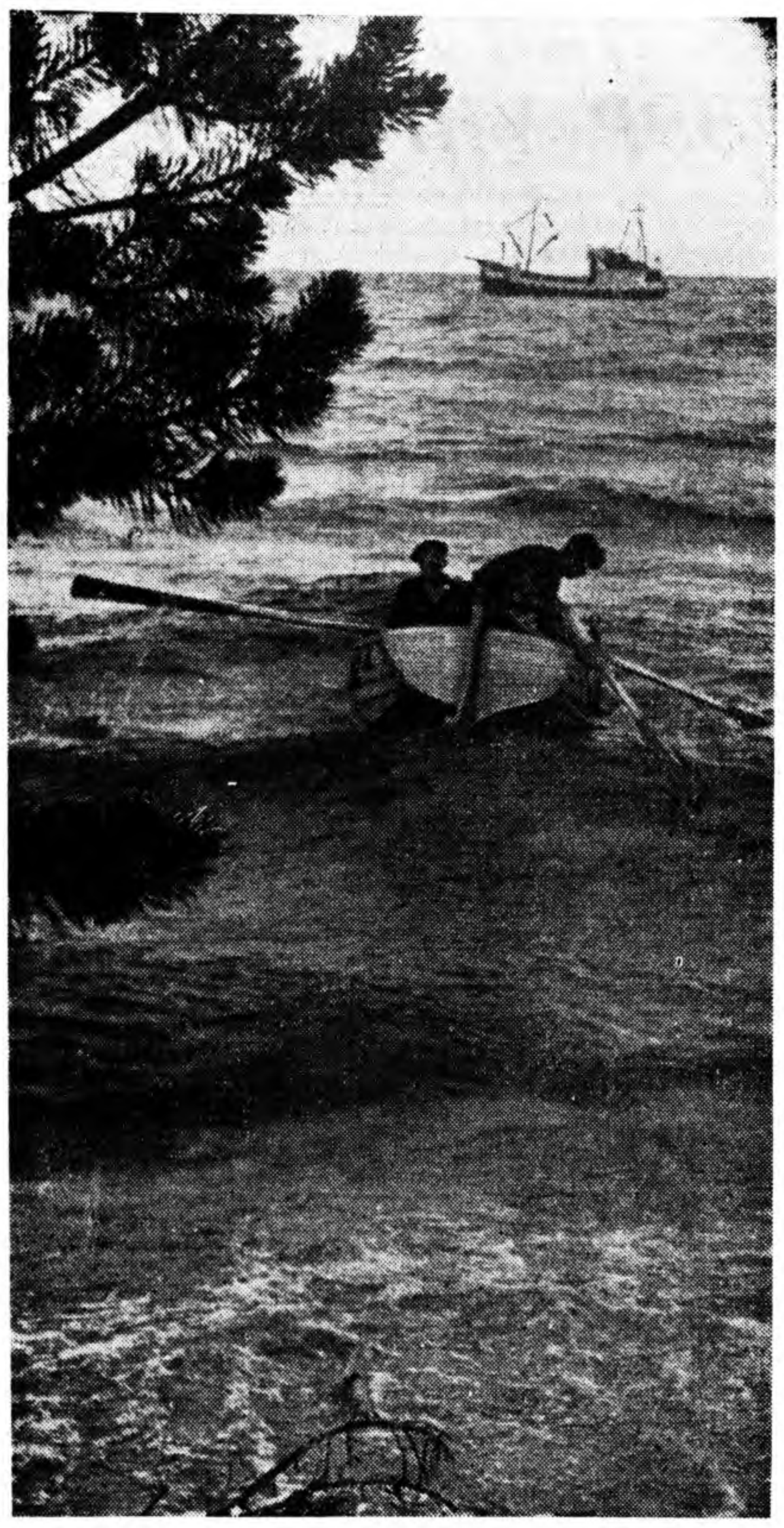
Үхи хүүгэд улам жаргаха. Хоёрдохи арбан жэлэй туршада бүлэ бүхэн өөһэдынгөө үхи хүүгэдые тусгаар хүүгэдэй эмхи зургаануудта хүмүүжүүлхэ аргатай болохо.

Хорин жэлэй агуухэ түсэбэй бэелүүлэгдээд байхада, гэр байрын түлөөһэн, коммунальна транспорт гэхэ мэтэшэлэн миинтэ болгогдохо байна. Гадна, наһажаал болоһон зоной үргэмжэ улам бүри һайжаруулагдаха, тусгаар пансионадууд байгуулагдаха.

Зүгөөр ажалшадай ажана байдалай саашадаа улам һайжарха хэрэг манай ороной үйлэдбэриин хүсэнүүдэй улам хүгжэһэнһөө, ажалай бүтээсын бүри дээшэлһэнһээ, совет арадай зохёон байгуулхы ажалай улам ехэ эршэ хүсэ нэмэһэнһээ сэхэ дулдыдаха байһаниинь элитэ. Тобшолон хэлэхэдэ, коммунизм болбол олон миллион ажалшадай шэн габьяата ажалай хүсөөр, тэдэнэй гэсэн оюун ухаанай хүсөөр байгуулагдаха болоно. Ондоогоор хэлэхэдэ, коммунизм тэнгэриһээ тэб гээд бууха бэшэ. Олон миллион ажалшадай үдэр бүриин үсэд шанга, сухаришагүй баатар тэмсэлгүйгөөр коммунизм байгуулхын аргагүй гэжэ хүн бүхэн ойлгохо зэргэтэй.

Тиимэһээ манай совет хүн бүхэн, айл бүлэ бүхэн коммунизм байгуулха энэ асари ехэ тэмсэлдэ нэн түрүүлэн өөрынгөө хубита үүргые тодоруулха, даалгагдаһан газартаа шэн зоригтойгоор ажаллаха, коммунизм байгуулгада шадаха зэргээрээ туһа нэмэри хэхэ уялгатай.

Ц. МИТЫПОВ.

Байгал дээрэ.

И. ДЕНИСОВЭЙ фотоэтюд.

Буряадай геологууд, минералогуудай зүблөөн

Буряад ороной геологи болон минеральна баялигуудые хэрэглэхэ асуудалаар эрдэмтэдэй зүблөөн Улаан-Үдэ хотодо хүдэлмэреэ эхилбэ. Зүблөөн дээрэ СССР-эй Наукануудай Академиин Сибирьтэхи отделениин Буряадай комплексно институдай геологиин таһагай болон Буряадай геологиин управлениин геологуудай һүүлэй жэлнүүдтэ хэһэн хүдэлмэриин дүн гаргагдаха байна.

Буряадай геологууд, мүн научна, үйлэдбэриин геологическа бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд республикын газар дайда дээрэ элдэб малтамалай баялигые бэдэрэн олохо горьтой хүдэлмэри хэһэн байха. Тэрэшэлэн геологиин теоретическэ асуудалнууд, магматическа болон бусад шулуу, тэдэнэй бүридэл гэхэ зэргын зүйлнүүдые шудалха талаар нилээд хүдэлмэри хэгдэһэн байха юм. Зүблөөн дээрэ республикын элдэб районуудай минеральна баялигуудые ашаглаха арга боломжо тухай асуудалда ехэхэн анхарал хандуулагдаха.

Дээрэ хэлэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар В. П. Арсентьев, Г. В. Андреев, А. А. Атриков, С. А. Гурулев, В. А. Дворкин-Самарский, Б. М. Зубарев, С. С. Иванов, Ц. О. Очиров, В. Н. Силаков, П. Ч. Шабогоров, А. С. Филько, П. М. Хренов болон бусад үгэ хэлэхэ юм. Манай эндэ анха түрүүшынхеэ ороноймнай томо эрдэмтэд—академигууд А. Л. Яншин, А. А. Трофимук гэгшэд энэ зүблөөн дээрэ элидхэлнүүдые хэхэнь. Тэрэшэлэн СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент В. А. Кузнецов, геолого-минералогиин эрдэмэй доктор Г. В. Пинус гэгшэд элидхэл хэхэ.

Эрдэмтэдэй зүблөөн эдэ элидхэлнүүдые али бүхы талаһаань зүбшэн хэлсэжэ, Буряадай АССР-тэ научна шэнжэлгын болон геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалха юм.

Ц. ОЧИРОВ,
геолого-минералогиин эрдэмэй кандидат.

Хилын саанаһаа

ЕХЭ АЙЛШАДАА ХҮЛЕЭН...

БУХАРЕСТ, июниин 13. ТАСС-ай корреспондент К. Кравченко мэдээсэнэ:

Румыниин Арадай Республикын предприятинуудай, эмхи зургаануудай, ниитын, гүрэнэй ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд, интеллигенциин гүлөөлэгшэд Советскэ партийно-правительственнэ делегациин Румыни ерэхээ байһаниие айхабтар баяртайгаар хүлеэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай моторно цехын хүдэлмэрилэгшэд ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Манай хани, ахa болохо Советскэ Союзай хүндэтэ айлшадые, Никита Сергеевич Хрущевые ажалай амжалтаар угтахамнай гээд машина бүтээлгын Бухарестын заводой хүдэлмэришэн Василе Ионике хэлэбэ.

Тимишоарска областиин Надорф һууринай Майн нэгэнэй нэрэмжэтэ ниитын ажахын партийна организациин секретарь Николае Гельц мүн лэ һанамжаяа хэлэһэн байна. Хүндэтэ совет айлшадай Румыни ерэхэ болоһондо ехэ баяртайбди. Совет хүнүүд манадта үнэн зүрхэнһөө, һайн һайхан сэдьхэлгэйгээр хан... даг гэжэ тэрэ үргэлжэлүү... 1955 ондо манай орондо Н... Хрущев айлшалжа ерэх... кукуруза тарижа ургуулха... лос дараха тухай гайхамш... та зүбшөөл үгэһэн юм г... тэрэ хэлэбэ. Тиигэжэ м... ажалаа хүгжөөжэ, эконо... коёо бэхижүүлһэн бай... Ниитын энэ ажахын зар... гэшүүд Советскэ Союзда е... һэн, тэндэхи хэды колхоз... дые хараһан юм. Совет... Союзай колхозуудай түр... дүй дүршэлые өөһэдтөө ... нэр хэрэглээ.

Совет айлшадаа манай ар... зон ехэ баяртайгаар угтах... бэлдэнэ гэжэ «Информа... Букурештулуй» газетын ... дакторой орлогшо Вирдж... Константинеску мэдүүлбэ.

Совет айлшадай Румын... айлшалалга румын-совет ... ни барисаае, социалис орон... дай хани нэгэдэлые бэхиж... хэ хэрэгтэ туһа нэмэри бо... хо гээд Вирджил Констан... неску хэлээ.

СУФАНУВОНГ: „Лаосой асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлагдаба"

ПЕКИН, июниин 13. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһээр, Нео Лао Хак Сат гэдэг партиин түрүүлэгшэ хаан изагуурта Суфанувонг корреспондентнүүдтэ тусхай мэдүүлгэ хэһэн байна. Лаосой Саг зуурын Коалиционно правительствые бии болгохо хэлсээнэй баталагдаһан тухай тэндэнь хэлэгдэнэ.

Домбонуудай нугада гурбан хаан изагууртанай хоорондо дүрбэн үдэрэй туршада үнгэргэгдэһэн хэлсээнүүдэй һүүлээр Саг зуурын Коалиционно правительство бии болгохо хэлсээн баталагдаба. Тиигэкэ би ехэ баяртайб гээд мэдүүлгэ соонь заагдана.

Лаосой асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ энэ ушар ехэ туһа нэмэри болохо. Цюрихтэ тунхаглагдаһан хамтын коммюникейн ёһоор манай оронiие эб найрамдалай, бэеэ абанги, бэеэ даанхай замаар хүгжөөхэ, демократиин, национальна нэгэдэлэй ёһо гуримуудые бэелүүлхэ арга боломжо олгогдохо байна. Мүн Лаосой патриотическа хүсэнүүдэй нэгэдэл хэзээ хэзээнэйхиһээ бата бэхи болохо. Ингэжэ Азиин Зүүн Урда зүгтэ эб найрамдал, аюулгүй байдал тогтоохо хэрэгтэ туһа нэмэри оруулагдаха гээд хаан изагуурта Суфанувонг мэдүүлбэ.

Лаосто ёһотой эб найрамдал, бэеэ даанхай байдал тогтоохын түлөө бүхы зохихо хэмжээнүүдые бидэнэр абахабди. Бидэнэр иимэ хараа шугам сэхэ шууд баримталхабди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Лаосой арад зон үни удаан тэмсэл хэжэ, иимэ амжалта туйлаба гээд Суфанувонг тэмдэглээ. США-гай ээрхэг түримхэй аашатай этэгээдүүдэй, тэдэнэй тагнуулшадай тохёолдуулһан олон бэрхэшээлнүүд бии. Коалиционно правительствын өөрынгөө уялганuудые дүүргэхэдэнь эдэ этэгээдүүд һаад тойбо ушаруулжа магад. Гадна Коалиционно правительствые унагаахашье зорилго табижа болохо гээд хаан изагуурта һанамжалба. Гэхэтэй хамта манай газарта дүтэхэнэ Америкын сэрэгүүд байрланхай. Эдэнэр хархис этэгээдүүдые дэмжэхэ байха. Эдэ бүгэдые хараада абажа, Лаосой арад зон харгынгаа хахадта тогтохогүй ёһотой. Национальна нэгэдэлэй саг зуурын правительствые хүн зон дэмжэхэ ушартай гэжэ Суфанувонг үргэлжэлүүлбэ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVI сесси

НЬЮ-ЙОРК, июниин ... ТАСС-ай корреспон... Н. Туркатенко мэдээсэнэ:

ООН-ой Генеральна Ас... блейн XVI сессиин зүб... зүйлнүүдтэ Урда Роде... байдал тухай асууда... оруулхагүй гэжэ колониал... гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд ... гэлдэр аһан шадала... оролдоо. Гэбэшье колон... торнуудай эдэ хорото а... нууд буруутаһан байна. ... асуудалые зүбшэхэ зүйлн... тэ оруулхын түлөө 62 хүн ... гаа үгөө. 26 түлөөлэгшэд (... лониальна оронууд, Ав... Финлянди, Швеци, Сальва... Гондурас) энээние бу... шаагаа. 15 түлөөлэгшэд, ... гаяа Латиин Америкын ... нууд һаналаа бариһан ба... Тиигэжэ ООН-ой Генера... Ассамблейн мүнөөнэй сес... Урда Родезиин байд... яаралтайгаар хаража ... шиидхэбэри абаа.

Англи хадаа Родезиин, Н... салендын Федерацида «ре... монуудые» хэһэн юм. Н... жэ тэндэхи Европын т... лэгшэдэй засаг түрэ ... жүүлхын зорилгоор ту... хэмжээнүүд абтадаг.

Англиин правительство... да Родезиин һуурин зо... «конституци» зохёожо ... хаһан юм. Энэ конс... циин ёһоор Урда Роде... һуурин 3 миллион хүн зон... мянганиинь һунгаха эрх... Харин Европоһоо зөөжэ... һэн һунгагшадай тоо 70 ... га болохо юм.

Урда Родезиин һуурин ... зон англиинхидай энэ ... хэлгые сэхэ шууд буруу... на. Тиигээд өөрынгөө ... заяае өөрөө шиидхэхын т... зоримгойгоор тэмсэнэ. К... ниальна засагаархид х... шэрүүнээр тэдэниие ... мүрдэнэ, яһа шуһанай ... гаргана.

ООН-ой Генеральна ... самблейн XVI сессиин ... гадуур Урда Родезиин ба... тухай асуудалые июниин ... зүбшэн хэлсэжэ эхилхэ юм.

БАҺАЛ ТЭНСЭЛГЭН

Футболдо дуратайшуул үнгэрэгшэ амаралтын үдэр яһала һайн, һонирхолтойшье наада хараа һэн. Мүн уржадэр республикымнай ниислэл хотын ажалшад ээлжээтэ уулзалга харахаар баһал олоороо ехэ стадиондоо сугларба. Энэ үдэр Буряадай «Байкал» командын футболистнууд Томскын «Томич» командатай наадаа. Эгсэ үдэшын 6 часта хоёр командын түлөөлэгшэд талмай дээрэ гаража, хэнэйнгээ али талмай дээрэ наадаха тухай хоорондоо хэлсэһэнэй удаа тулалдаагаа эхилнэ.

—Манай команда мүнөөдэр илахал ёһотой,— гэлдэхэ хүн зон эндэ сугларагшадай дунда яһала олон тиигэжэшье һанахаар байгдаа. Сугларагшадай иигэжэ хөөрэлдэһөөр байтар Улаан-Үдын футболистнууд айлшадайнгаа ворота руу хэдэн удаа добтолжо, вратарь, хамгаалагшадыень тугшаруулна. Нааданай эхилһэнэй һүүлдэ 10-аад минутын үнгэрөөд байхада, айлшаднай добтолжо мэдэнэ. Хоёр талаһаа адлихан хүсэтэйгөөр добтололсоһон эдэнэрнай 45 минутын туршада нэгэшье бүмбэгэ бэе бэедээ бэлэглэлсээгүйнь халагламаар. Тиимэ арга байгаа ха гү? Байгаа даа. Илангаяа «Байкал» командынхид хэды зохид добтолгонуудые миин лэ—ёһын тэдысэ гэхэдэшье алдуу болохогүй, бүмбэгээ иишэ тиишэнь шэдэһээр забһарлалгада гараһан байна.

Нааданай хоёрдохишье хахадта алишье командынхид тоотой болоогүй. Айлшадай добтологшод яһала урагшаа эрмэлзэлгэтэйгээр ороһоншье һаа, амжалта туйлаагүй. «Байкал» командын вратарь Иван Кучерук хоёр удаа шангаар сохигдожо ерэһэн бүмбэгэ шадамар бэрхээр барижа, харагшадай һайшаалда хүртэнэ. Айлшадай добтологшод Козлов, Мильчевский, Тюфяков болон бусад һайнаар наадаха шадалтай. Теэд өөһэдынгөө добтолгонуудые шадажа хэрэглэдэггүйнь гэмшэлтэй. Тиигэжэ энэ нааданай баһал тэнсэлгээр дүүрэжэ, команда бүхэн нэжээд очко өөр өөртөө бэшүүлээ.

Удаадахи уулзалгада манай суглуулагдамал команда Эрхүү городой «Ангара» командатай наадаха юм. Энэ уулзалга амаралтын үдэр—июниин 17-до болохо.

Т. Бадмаин.

АГИТАТОРАЙ БЛОКНОДОЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда, агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ — 10-дахи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдажа, хэблэлһээ гараба.

Блокнодой түрүүшын хуудаһануудта «Партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлээ» гэһэн гаршаг доро «Үйлэдбэриин түрүү технологи нэбтэрүүлнэбди» гэһэн КПСС-эй Баргажанай райкомой секретарь нүхэр **Н. Шелковниковой** статья, «Ажахын тоосоон—продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ арга зам» гэһэн Зэдын аймагай «Дружба» колхозой ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадын бригадир нүхэр **В. Морозовой** хөөрөөн, «Һайн шанартай һайхан үнгэтэй эд бараа гаргахa» гэһэн Улаан-Үдын сэмбын фабрикын директор нүхэр **К. Альцманай** статья, «С. И. Братчиковай жэшээгээр ажалланабди» гэһэн «Бурстрой» трестын ажахын тоосоондо ороһон комплексно бригадын бригадир нүхэр **Ю. Изаксоной** статья толилогдобо.

Агитационно хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө «Плакат, лозунгнууд амжалта тээшэ уряална» гэжэ **А. Васильевай** бэшэг энэ номерто оруулагданхай.

КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо **С. Бадмаевай** «Коммунизм ба гүрэн» гэһэн консультаци номерэй һүүлшын хуудаһануудта хэблэгдэбэ.

510 дабхар байшан

Мичиган нуурай эрьедэ үндэр гэгшын байшан бодхоохо зүбшэл Америкын архитектор Френк Ллойд Райт абаа. Тэрэ байшаниинь 510 дабхараар баригдажа, үндэрөөрөө 1704 метр хүрэхэ юм. Тиигэжэ 100 мянган хүниие багтааха тон үндэр байшан — небоскрёб болохо юм.

«Сельская жизнь» газетэһээ абтаба.

Ч. Цыдендамбаевай повесть тухай хөөрэлдөөн үргэлжэлһөөр

„БУРЯАД БАСАГАН" ТУШАА ХЭДЭН ҮГЭ

Бэлигтэ уран зохёолшо Чимит Цыдендамбаевай «Буряад басаган» гэжэ повесть-поэмэ тухай газетын хуудаһанда гаража байгаа хөөрэлдөөн һайшаалтай гээд тэмдэглэхээр. Алишье талаараа һайн гэжэ һанагдана. Олониитэ уншагшад һанамжаяа хэлэхэдээ муу аал? Уншагша байһан хадаа энэ ном тушаа мүн лэ хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэл түрэбэ.

Энэ зохёол тушаа хоёр ондоо һанал бодол гараад байна гээшэ аабдаа. «Буряад басага» уншаад байхадаа нүхэр Цыдендамбаев Буряад орон нютагайнгаа дууша байһанаа үшөө дахин харуулба гээд нэн түрүүн тэмдэглэлтэй.

Уран зохёол бүхэниие уншахадаа, хүн бүхэн өөрын һанал бодолтой, һанамжатай байдагынь элитэ. Ном соо харуулагдаһан герой бүхэниие тиимэ байха һэн гэхэ мэтээр һанамжалдаг гээшэ. Хэды тиимэшье һаань, «Буряад басагые» удхаараа, уран найруулгынгаа талаар һула гэһэн һаналтай нэгэдэхын аргагүй. Юундэб гэхэдэ, энэ зохёолые буруушаагша нүхэд үйлэ хэрэгые нэгэл талаһаань харана гээд һанахаар. Тус зохёолой гол зүрилдөөн буруугаар тайлбарилагдана ха гэхээр байна. Юуб гэхэдэ, нүхэр Рыгзенов иигэжэ бэшэнэ: «эреэн хэлэтэй басаган» гэһэниие тойроод лэ бүхы юумэн болоно. (Миин лэ хэлэн дээрэхи мэнгэ хаш?!) Энээн худар Ч. Цыдендамбаевай повестиин дууһатар ухарилдана...» Бүхы үйлэ хэрэгүүд энээниие тойроод лэ ухарилдаһан хэбэртэйгээр нүхэр Рыгзенов батална. Наахануур харахада, үнэхөөрөөшье тиимэ байжа болоо. Теэд «эреэн хэлэн» гээшэнь хуушанай мунхаг сагай хог үлэгдэл бэшэ аал? Энээнһээ уламжалан гараһан хоб жэб, үгэ хүүр, энээнтэй холбоотой үйлэ хэрэгүүдые тэрэ үеын (хорёод оной) буряад зоной ажаһуудалаар дамжуулан, ехэ шадамараар, этигэмээр харуулжа шадаа гэжэ ойлгогдоно. Ондоогоор хэлэхэдэ, энэ повесть-поэмын гол зүрилдөөн «эреэн хэлэ» тойроод ухарилдана бэшэ, харин гүн гүнзэгы, социальна унги үндэһэтэй гэжэ хэлэмээр. Хуушан байдалай хог үлэгдэлэй һүнэхэ, шэнэ байдалай мүндэлхэ тэмсэл болоно гэжэ ном сооһоо ойлгогдонол даа. Имагтал иимэ зүрилдөөтэ байдалай зам гаталан гаража, буряад эхэнэр, юрэнхыдөө буряад зон мүнөөнэй— коммунизм байгуулгын үе сагта ерээ ха юм.

Мэдээжэ уран зохёолшо Жамсо Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн талые» үргэлжэлүүлэн, «Буряад басаганай» зүрилдөөтэй, бэрхэшээлтэй замаар ябажа шэнэ байдалда ороһониинь ехэ һайн. Үни удаан саг соо нойрсожо байһанаа һэреэд, тэмсэлэй, охёор соробхиһон хорёод оной буряад арадай байдал харуулхадаа тэрэ үеын хёмороо зүрилдөө хэлэнгүй яаха байгааб. Гэтэр, хуушан сагай бүхы муу юумэнүүдые суглуулжа, повесть соогоо харуулаа гэжэ автор зэмэлэгдэнэ. Үнэн байдалые харуулангүй, гоёохо байгаа гү? Буряад зоной байдал иимэл байгаа ха юм. Номой тон эхиндэ авторай нэгэ иимэ мүрнүүдые энээнтэй хамта һануулхада зүйтэй шэнги байна. «Сагаан хаанай шуһата шэрээһээ унангаа унаад, Россин арадуудай эрхим хүбүүд, басагадай шуһанай сэнгээр олдоһон эрхэ сүлөөгэй мандаад байһан тэрээхэн үедэ болоһон түүхэ байха. Хэды тиигэбэшье, зарим нэгэ газарта, илангаяа агуу үргэн Россин заха хизаарнуудаар, хуушанай харанхы хүйтэн дарлалтын унабашье, шэнэ ёһоной шэнжэ һайханта байдалай үшөө хүсэд бэеэ олон баталагдаагүй байһан үедэ энэ түүхэ болоһон юм гэжэ хэлэхэ ушартайб».

Тэрэ үедэ, хорёод ондо, залуушуул урагшаа һанаатай, шэнэ байдал тээшэ жүдхэдэг байһан, эрдэм һургуулида һураха дуратай байһан юм гэнэбди. Теэд тиигэнгүй аргагүй ха юм. Шэнэ байдалай хүсэтэ амисхаал хаа хаанагүй нэбтэржэ байгаал. Зүгөөр зохёолой гол герой —Жаргалмаа заал һаа эдээнэй дунда ябалсаха һэн гээшэнь ямар юм? Хүн эхэһээ гарахаһаа хубисхалша үзэл бодолоор нэбтэрэнги байдаггүй ха юм. Энэ шэнэ үзэл бодолой, шэнэ байдалай хүгжэн бадархын тулада ажал үйлэдбэриие шэнээр хүгжөөхэһөө гадна, хүн зониие гэгээрүүлхэ, болбосоруулха хэрэгтэй байһаниинь бүгэдэндэ эли.

Шэнэ байдалай шэнжэ тэмдэг үгы шахуу, об тобхоноор харуулагдаһан хэбэртэйгээр мүн лэ хэлэгдэнэ. Теэд энэ повестиие уншахада, жабхаланта шэнэ байдалай морилжо ерэһэниинь эхинһээ адаг хүрэтэрөө үзэгдэжэл байха юм гэжэ Г. Дашабылов тон зүбөөр бэшэнэ. Саашаа болохо бүреэ энэ зохёолой үйлэ хэрэгүүд улам улам шангадана. Зохёолой гол герой—Жаргалмаа үдэр сагай үнгэрхэ тума гэгээржэ, юумэ ойлгожо эхилнэ. Гансата марксист болошоо гэгдэнэ бэшэ. Энээниие тодоруулхын тулада нэгэл жэшээ харуулая. Буряад зониие үзэг бэшэгтэ һургажа эхилһэн үедэ самбар хүүлхээ ерэһэн Доржи, Норбо мэтын үзэл бодолтой хүн бэшэ гэжэ хөөрэлдөөн дээрэһээнь ойлгогдоно. Энээн тухай М. Степановай статья соо дэлгэрэнгыгээр хэлээтэй. Тиимэһээ дабтаад яахаб. Минии һанахада, олон үгэгүй Доржын энэ хөөрэлдөөн хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хүрэмэ, толгойдоо юумэ хабшуулма байна. Ноён буряад эхэнэр, Абидында ерэжэ хоноод мордоно. Жаргалмаа энэ эхэнэртэй хөөрэлдэнэ. Эдэ бүгэдэнһөө уламжалан Жаргалмаа юумэ ойлгожо эхилнэ. Саашалаа Гэрэлтэ Халзанов «Буряад басаганда» ехэ юумэ ойлгуулна, шэнэ байдалай арюун замда оруулна. Зүгөөр, эдэ бүгэдые харуулхадаа автор уран наринаар, хуу һуури һууридань табижа, хүнэй аргагүй этигэхээр зураглан бэшэнэ. Самбар хүүлхээ ерэгшэ Доржи гү, али буряад ноён эхэнэр үгышье һаа, Гэрэлтэ эндэ бэшэгдэһэнһөө үлүүсэ олон юумэ хэлээ һаань, шашаг, хашартай болошохо һэн. (Партиин, комсомолой хэһэн хүдэлмэри харагданагүй гэһэн хадань, энээниие дурдагдаба).

Иигэжэ мухар һүзэгэй, мунхаг байдалай үлэгдэлдэ хажуугдаад байһан буряад басаган байн-байн нюдөө нээһээр, болбосорно. Хуушанай ёһо гурим баримталагша Норбо үбгэнтэеэ, ахэ эсэгэтэеэ эрид шууд хахасажа, шэнэ байдалда ороходоо, Жаргалмаа зоримгой хүнэй үльгэр жэшээ, баатар табяа гаргаа гэхээр байна. Энэ образ хүгжэлтэ соо харуулагданхай. Жаргалмаагай толгойдо, оюун бодолдонь үндэһэн хубилалта, ёһото революци болоно гэхэдэ буруу бэшэ. Гэртээ бусааха һанаатай Норбынгоо ерэхэдэ, сэхэ шууд өөртэнь хэлээ бшуу. Тиигээшье һаань, эхэ эсэгэ хоёройнь бладхахада, үбгэндөө ошохом гэжэ мордоод, Гэрэлтынгээ гэр тээшэ табилуулшана. Энэ залуу эхэнэр һөөргөө заяандаашье бусахагүйгөөр ошоо. «...Норбо хилар болотброо зүүн тээшээ хараха. Хараг, хүлеэг! Яба, хүлеэг... Тэрэшни өөрынгөөл тала хараһан, ами бэеынгээл ашаг олзо, амар амгаланиие шүтэһэн хүн. Намайе абаашаха гэхэдээшье юумэеэ хүүлэхэ, буса хүниие зараһанһаа үнэгүй болохо гэжэл лаб һанаһан байха...» гэжэ Жаргалмаа шэнэ зам тээшэ соёруулжа ябахадаа шэбшэнэ. Өөрынгөө урдын ябадалые шал тэнэгтэ тоолоно.

Юрын буряад басаган Жаргалмаагай түрэһэн гэрһээ гаража ошоод, дурлаһан инаг нүхэрэйнгөө хүүр дээрэ ерэһэн сценэ, зохёолой эгээл хурса, шанга хубинь гэжэ нүхэр Дашабылов тон зүбөөр тэмдэглэнэ. Тэмсэлээр соробхиһон тэрэ үеымнай үнэнтэ байдал иимэл байгаа ха юм даа. Ори ганса хүбүүгээ алдаһан Халзан үбгэнэй ганса үрэнь боложо, Жаргалмаа үлэбэ бэшэ гү? гэжэ һүүлдэнь ном соо бэшээтэй. Тиихэл байха даа. Даасатай, багтаасатай абари зантай, уужам хонгор сэдьхэлтэй, хорогүй сагаан һанаатай Жаргалмаа үнэшэрһэн энэ үбгэнэй сэдьхэлыень сэхэлдюулжэ ябаха ёһотой даа.

Энэ зохёолые оройдоо өө мөөгүй, хуу һайн гэжэ хэлэгдэнэгүй. Юу хээн байжа магад. Тиин бүхы талаһаань хаража, шүүжэ үзэхэ гээшэ уран зохёол шэнжэлэгшэдэй хэрэг.

Энэмнай хонгёогоор уянгалжа дуулаһан зохёол гээшэ ааб даа. Тиимэһээ энээн соо буряад нютагаа аргагүй гоёор дуулаһан байна. Энээн тухай олон юумэ хэлэлтэгүй. Мүнөө бүришье хонгёо гоёор дуулахаар алдарта ажал хэрэгээрээ, оюун бэлигээрээ суурхаһан эхэнэрнүүд олон болонхой. Уран зохёолшод, тэрэ тоодо энэ зохёолой авторшье, эдээн тухайда дуулаха бэзэ гэжэ найдахаар.

Д. ЖУГДУРОВА.

Сагаан улаарал

Буряадай гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг, хойто аймагуудта бага зэргэ бороотой байха. Баруун хойноһоо һулашагаар һалхилха. Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 7—9, үдэрынь 18—20 градус дулаан байха.

Июниин 16-һаа 20 хүрэтэр республика доторнай үүлэтэйшэг, зарим газарта һулагүй бороо орохо. Зүг бүхэнһөө һулашагаар һалхилха. Һүниндөө хойто аймагуудта 0—5, урда аймагуудта 6—11 градус, үдэртөө хойто аймагуудта 14—19, бусад аймагуудта 15—20 градус дулаан байхаар багсаагдана.

Редакторай орлог... М. Н. НИМАЕ...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕ... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактор... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жиз... пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского стр... тельства—47-59, промышленности транспорта, инфор... —35-14, культуры, литературы и искусства—34-05, ... и рабселькоров—40-49, отдел переводов и корректор... — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугород... переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культу... Бурятской АССР.

Н 00899. Зак. № 3367.